

podaj ďalej

iný pohľad na naše každodenné životy

Bavorský les - ako účinne riešiť lesnú kalamitu strana 3	Noam Chomsky - audiokazety od What´s Left strana 10	TEMATICKÁ PRÍLOHA Biele kameNIE! Prebiehajúca ekologická kampaň na východe Slovenska
AK Kraak - nezávislí dokumentaristi strana 11	Asertivita - alternatíva k pasivite a agresivite strana 9	

Nový lesný zákon

Po novembrovej veternej smršti zasiahla naše lesy ďalšia katastrofa, tentokrát už reálna, v podobe nového zákona o lesoch. Pochádza z dielne ministra pôdohospodárstva, ktoré už tradične neberie pri vidine zisku ohľady na naše životné prostredie. Zákon o lesoch však nie je len „novým a prijateľným kompromisom“ pri riešení hospodárskeho využitia lesov, ako ho nazvala hovorkyňa ministerstva pôdohospodárstva Katarína Czajlíková, ale je priam smrteľnou ranou pre prírodu a jej ochranu.

Zákon okrem iného umožňuje zvýšiť ťažbu oproti súčasnosti približne o 30 percent a obmedzuje možnosti kontroly ťažby. Tiež zakazuje prirodzené návštevy lesa a formuláciou, ktorá bráni ľuďom vstup do miest, kde sa ťaží drevo, zamedzuje vstup prakticky do akéhokoľvek lesa na území Slovenska.

Proti zákonu sa zdvihla vlna nesúhlasu environmetnálnych organizácií, ktoré sa obávali, že jeho uplatnenie v praxi zničí aj tie posledné možnosti ochrany lesov. Súčasťou ich aktivít bol aj rozsiahli lobbying v parlamente, ktorý však nepriniesol očakávanú efektivitu, keďže zákon 24. mája schválilo 88 poslancov. Snaha ochranárov sa preto obrátila na prezidenta, ktorý jediný mal možnosť zákon zastaviť a vrátiť na opätovné prerokovanie. Žiaľ, znovu do parlamentu, ktorý sa už opakovane ukázal ako vazal silných ekonomických záujmov. Prezident nakoniec vypočul požiadavky ochranárov a deštrukčnú právnu úpravu vrátil.

Environmentálne oprganizácie tak slávia čiastočný úspech, keďže prezident podľa ich slov prijal väčšinu kritických pripomienok.

V čase písania tohto článku sa pripravuje protest pod názvom „Reťaz pre teba“ pred Národnou radou SR, kde má byť 88 poslancom, ktorí zákon podporili odovzdaných 88 refazí od motorových píl. Majú symbolizovať nové povolania poslancov, z ktorých sa schválením zákona stalo 88 pilčíkov. Environmentálni aktivisti si uvedomujú, že stále nie je nič vyhrané, zabúdajú však na to, že spôsobom akým sa pustili do boja, rešpektovanie prírody a jej ochrany nebude nikdy možné.

Parlamentná pseudodemokracia ako súčasť trhového systému si kladie za cieľ chrániť predovšetkým zisky jej politických a ekonomických lídrov. Preto sa dá očakávať, že prezidentom vrátený zákon, bude znovu schválený. Aj keď sa podarí presadiť ochranárske pozmeňujúce návrhy, tento zákon, resp. akýkoľvek zákon bude vždy prehrou zdravej, prosperujúcej prírody a slobodnej spoločnosti.

Preto je na jej účinnú ochranu potrebné vytvoriť štruktúry v rámci ktorých, nebude dochádzať k situácii, kedy bude môcť hrstka ľudí rozhodnúť na úkor väčšiny aj na úkor prírody, ktorá celú spoločnosť prakticky udržiava pri živote. Je zjavné, že nový lesný zákon ako aj spôsobom riešenia situácie po veternej kalamite vo Vysokých Tatrách, sú výsledkom pôsobenia ekonomických záujmových skupín.

Situáciu pomôže vyriešiť, ak si ľudia uvedomia, že sú to práve oni, ktorí majú zodpovednosť za svoj región a správu miestnych záležitostí a problémov. Nie je možná ochrana územia, prírody, osobných vzťahov a slobodnej spoločnosti tým, že sa spoľahneme na rozhodnutia politikov.

Juraj Formát

Konflikt v SCP Ružomberok

Koncom minulého leta sa v Ružomberku začal na naše pomery nezvyčajný boj. Nespokojní zamestnanci firmy SCP sa rozhodli postaviť tak odborovej byrokracii na pracovisku, ako aj vedeniu SCP. Napriek úspešnej petícii, dostali aktivisti výpovede. Nasledovalo vytvorenie nového nezávislého odborového zväzu Papier, verejné akcie, slovenská a medzinárodná solidárna kampaň, súdne spory... Koncom januára 2005 sa konala významná Konferencia ZOO Papier. Tento text je pohľadom združenia Priama akcia na boj v SCP.

Ako Priama akcia sme sa takmer od začiatku angažovali v konflikte v SCP a snažili sa pomôcť. Koncom roka nás podpredseda Základnej odborovej organizácie Papier (ZOOP) Jožo Daniš pozval na konferenciu, ktorá sa uskutočnila 21. 1. 2005. Požiadal nás, aby sme sa na nej vyjadrili k významu boja v SCP, k významu organizovania sa v odboroch, ku Konfederácii odborových zväzov (KOZ), k stanovám ZOOP a k významu Medzinárodnej asociácie pracujúcich (MAP), za čo sme boli vďační.

O význame boja v SCP

Keď sme sa dozvedeli o boji v SCP, boli sme potešení, že sa na Slovensku konečne našiel niekto, kto sa takto postavil k problémom na pracovisku. „Ružomberski“ ukázali niečo, čo sme tu za posledných 15 rokov nezažili. A to vo viacerých smeroch:

- 1) nezložili sa po prvej rane a neustále konali
- 2) nadviazali kontakty s podpornými skupinami na celom Slovensku, čo viedlo k mimoregionálnej solidarite
- 3) vyskúšali si, aké dôležité je rozšíriť svoj boj na medzinárodnú úroveň.

Tento konflikt teda chápeme ako veľký precedens, ktorý môže ukázať smer ďalším nespokojným pracujúcim.

(pokračovanie na strane 6)

8. november 2004, protestný míting. So šatkami na tvárach pred sídlom SCP.

Preč s vládou likvidujúcou študentov

Je rozhodnuté! Presne dva roky a mesiac trvali „boje“ o snád najkontroverznejšiu reformu súčasnej pravicovej vlády. Vysokoškolskí študenti po úmorných bojoch najbližší rok a pol za svoje vzdelanie štátu platiť nebudú, stredoškooláci v relatívnom pokoji zmaturovali.

Ministerské kreslo sa pod ministrom školstva Martinom Froncom triaslo dva mesiace, ale asi nie tak silno, aby z neho spadol. Jeho výmena by však do súčasného stavu vo vzdelávacom systéme nový vietor nepriniesla. A ak hej, tak len taký, ktorý by v každom prípade fúkal do plachiet tým, ktorí nemajú za hlavný cieľ človeka vzdelávať, ale naučiť ho pravidlám súčasnej spoločnosti. Teda naučiť ho ako byť dobrým občanom, ktorý slepo nasleduje svojich pánov, platí dane a povinne verí v boha.

Hlasovaniu o reforme a spoplatnení školstva, ktorému autori dali elegantný názov „Zákon o študentských pôžičkách“, predchádzalo viac než ročné politické vyjednávanie, ale aj významný odpor študentov – snád najradikálnejšej sociálnej skupiny na Slovensku od roku 1989. Prvé náznaky reformy sa objavujú v marci 2003 kedy minister Fronc na tlačovej besede s novinármi predstavuje priam heroický výkon jeho rezortu - nový zákon o vysokých školách, podľa ktorého mali študenti od januára 2004 platiť za štúdium priemerne desať tisíc korún. Už vtedy sa

dvíhali tradičné tábory podporovateľov aj odporcov. Občianska demokratická mládež (ODM), ktorá je už tradične náborovým hnutím kresťanských demokratov, vyjadrila ministromi svoju jednoznačnú podporu. Veď, za čo sa platí, to si budú ľudia aj viac vážiť, dušoval sa predseda ODM Maroš Kemény.

Na opačnej strane barikády sa aktivizujú nezávislejšie skupiny študentov. Dvadsiateho deviateho apríla 2003 sa na bratislavskom Námestí Slobody uskutočnil koncert hudobných kapiel. Tisíccky študentov z celého Slovenska sa neprišli len zabávať, ale aj podporiť protest proti spoplatneniu vysokých škôl. Prvotné protesty študentov podporil aj odborový zväz pracovníkov školstva a vedy. Prvý zámer ministra Fronca však narazil už na namietky jeho kolegov vo vláde – záver znel zákon prepracovať.

18. februára 2004 minister Fronc až prekvapivo začína rokovať so študentmi, svoj názor vyrubiť poplatky za vzdelanie však nemení. Týždeň na to sa situácia vyostruje, keď Študentská rada vysokých škôl vyzvala študentské časti akademických senátov vyhlásiť štrajkovú pohotovosť. Do troch dní zámer podporilo sedem slovenských univerzít. Piateho mája vyšli študenti prvýkrát aj do ulíc, v Bratislave ich demonštrovala asi tisícka. Akciu zorganizoval Štrajkový výbor študentov, ktorý vznikol na koordinovanie študentských protestných aktivít.

(pokračovanie na strane 5)

Dovolaná spravodlivosť

Zákon počas summitu Bush-Putin polícia predsa len porušila

Tri mesiace po skončení summitu Bush – Putin Úrad hraničnej a cudzi-neckej polície zrušila rozhodnutie o vy-hostení dvoch Čechov, ktorí spálením americkej papierovej vlajocky počas Bushovo prejavu uplatňovali svoje právo na slobodu prejavu.

Čechov vyhostila slovenská polícia po tom, čo počas prejavu zapálili americké vlajocky. Podľa vlastných slov tak chceli pre-javiť nesúhlas s politikou USA. Policajti ich zaviezli na policajnú stanicu a po jedenástich hodinách nezákonného zadržiavania v za-mknutej miestnosti ich previezli na oddelenie cudzineckej polície. Tam im boli aj doručené rozhodnutia o administratívnom vyhostení a bol im uložený zákaz vstupu na územie Slo-

venskej republiky na dobu 10 rokov z dôvodu, že porušili verejný poriadok. Hneď po tom ich policajti vyviezli na hranice Slovenska a Čes-kej republiky.

Celého prípadu sa chytili právnici zo združenia Občan a demokracia a právnou cestou dokázali, že polícia predsa len porušila zákon. Presnejšie povedané, aj ústavu, v kto-rej je zakotvené právo na slobodu prejavu. Policajti pre istotu reagovali, až keď sa od nich žiadalo zaujať k veci postoj. Inak asi dú-fali, že aj toto, jedno z mnohých „pochybení“ pri výklade zákona zostane nepovšimnuté. „Úlohou PZ počas návštevy prezidenta USA nebolo brániť občanom využiť svoje ústavné práva, vrátane práva na slobodu prejavu, ale realizovať také opatrenia, aby nebol ohroze-

ný verejný poriadok a aby zhromaždenie na Hviezdoslavovom námestí nebolo zneužitú jednotlivcami na vyvolávanie provokácií, po-škodzovanie majetku, ohrozovanie života či zdravia,“ povedal pre médiá hovorca polície Martin Korch. Minister Palko radšej sklopil uši a nezvolával svoji bleskovú tlačovku, aby oznámil novinárom ďalší úspech polície.

Pre bežného človeka možno len nezau-jímavá historka. O to dôležitejšie je si uve-domiť nebezpečnosť represívnych zložiek, ktoré v poslednom období stále otvorenejšiu ukazujú, že tu nie sú len na chránenie „ma-jetku slušných ľudí“, ale aj na umlčanie tých, ktorí sa neboja povedať svoj názor na pomery okolo nich.

Juraj Formát

Profi armáda - profi marketing

Spomínaš si na ten pocit, ktorý pripomína dávenie, keď si minulý rok prvýkrát zbadal/a reklamu na Profesionálneho vojaka? Seriózny, slušný, citlivý, zdravý, zodpovedný mladý muž mal predstavovať zmeny v armáde a zaujať rovnako úctyhodné charaktery. Nuž, keď existuje niečo tak zvrátené ako armáda, asi musí existovať niečo rovnako zvrátené, aby všetko vyzeralo, čo najnormálnejšie – marketing armády.

Kto niekedy navštívil USA, asi si nenechal ujsť randu pri sledovaní stupídnych televíznych spotov zameraných na verbovanie do US Army. Čoskoro sa niečoho podobného dočkáme aj my, pretože minuloročná reklamná kampaň nemala za cieľ priamo verbovať, ale poukázať na zmeny v armáde. Tentokrát už ale pôjde o verbovanie ako také. Miesta, na ktorých nás bude napínať, budú opäť najväčšie hudobné festivaly (kto bol na Pohode 2004 zostal asi dosť v pomykove... i keď robiť si prdel z našich profesionálov padlo po pretancovanej noci celkom dobre), televízia, kúpaliská, futbalové turnaje, kiná, billboardy, nová stránka. Nechýba ani bezplatná infolinka a využitie DVD nosičov, ktoré by mali dostať všetky stredné školy

spoločne s VHS kazetou na hodiny nauky o spoločnosti. Kampaň bude mať za cieľ zaujať najmä stredoškolákov s maturitou. Nebude to nič ľahké pri konkurentoch, ktorí sa zmysluplnosti práce v armáde slušne vyrovnávajú – automobilky. „Už dnes to vidíme. Kým najviac záujemcov o vojenské povolanie je z Košického a Nitrianskeho kraja, najmenej z Trnavského,“ hovorí riaditeľ komunikačného odboru Ministerstva obrany SR Maroš Kemény. Tvorcovia a obhajcovia pozitívnej propagácie armády otvorene tvrdia, že čím vyššia miera nezamestnanosti, tým väčší je záujem o prácu v armáde.

Do modernej armády sa vojaci vždy verbovali z radov (sociálne) najzúfalejších. Marketing armády však nie je bez spoločenských dôsledkov. Rovná sa marketingu militarizmu. Rovná sa vytváraniu kultúry, kde vojna je v pohode (pardon, armáda, ako si len môžem myslieť, že to nejak súvisí...). Rovná sa vytváraniu vedomia, že boj za vlasť, národ, či ďalšie nezmyselné pojmy, je bojom za svoju rodinu, mojich blízkych, kolegov a kolegyne, naše záujmy a záujmy ľudí ako ja. Rovná sa lož.

Michal Tulík

Zahraničné investície na Slovensku

Spišská Belá - kúpili, využili, odkopli

Slovak International Tabak, a.s. bol kedysi ekonomicky najsilnejší subjekt v Spišskej Belej. Pracovalo v ňom približne 500 zamestnancov, z toho asi polovicu tvorili obyvatelia okolitých obcí. V Bratislave sídlila by-rokracia, tu sa vyrábalo. Závod vyrobil v priemere 6 miliárd kusov cigariet ročne. Pri priemernej cene 50 Sk za škatuľku mal obrat 15 mld. Sk ročne.

V roku 1993 získal závod nemecký tabakový koncern Reemtsma. Od štátu dostal desaťročnú úľavu na dani a dotácie. Po vyčerpaní týchto výhod zmenila fabrika po 10 rokoch majiteľa. Nový anglický in-vestor predviedol trpkú ukážku toho, aké priority má biznis. V priebehu 12 mesiacov závod rozpredal a zamestnancov do jedné-ho prepustil. Prepúšťanie prebehlo počas mesiacov marec–máj 2004 v troch vlnách. Prepúšťanie oznámil zamestnancom na hromadnej schôdzi, na ktorej bola prí-

tomná polícia a záchranka. O tomto roz-hodnutí vedeli zamestnanci vopred a akosi sa s ním zmierili. Tých pár dní, ktoré ešte strávili v práci bolo poznamenaných rozhorčením zo straty práce a podniku. Z celkového počtu zamestnancov skončilo 70 % na Úrade práce. K októbru 2004 ich tam zostalo „už len“ 40 %. Ide prevažne o tých, ktorí v závode pracova-li desiatky rokov a nie sú flexibilní pre potreby trhu. Sociálne dopady v prípade jediného živiteľa alebo živiteľky rodiny po odstavení výroby asi škoda pripomínať. Pokiaľ ide o závod, stroje skončili na Ukrajine a v Rumunsku. Anglický investor odišiel „podnikať“ do Indie. Ako inak, veď Indovia budú robiť za menej a nebudú si ná-rokovať žiadne sociálne istoty. V súčasnosti sú priestory závodu nevyužívané a stráži ich SBSka. S anglickým majiteľom rokovali o predaji pozemku a budov traja záujem-covia z Kórei, Talianska a Nemecka. Zatiaľ to vyzerá tak, že určenú sumu je ochotný

zaplatiť len taliansky investor (C.I.M.A. Slovakia s.r.o.). Ide o subdodávateľa kompo-mentov pre produkty spoločnosti Whirpool. Spomínam si, ako po odchode investora minister hospodárstva Pavol Rusko v televízii ubezpečoval, že behom pár dní príde do Spiš-skej Belej nový investor. Čo asi teraz hovoria ľudia, ktorí takýmto vyjadreniam uverili? A nechápem, čím to je, že ľudia stále veria, že človek má prednosť pred ziskami. Alebo snád vyplatenie odstupného malo byť nejakou zá-chranou pre 40 % nezamestnaných zo SIT a.s., ktorí vyše pol roka po prepustení stále nemali vyhliadky na život bez zbytočných stresov? Tento prípad bol jednou z prvých lastovičiek globálneho podnikania na Slovensku. Vlastník sa nabalil, využil výhody a pobral sa tam, kde sú ešte väčšie. Zamestnanci na vlastnej koži po-cítili, akí sú v tejto hre postrádateľní...

Jozef Modrý

Editorial

Táák, a minimálne na jeden a pol roka si môžeme vydýchnuť. To si teraz asi hovoria všetci študenti, ktorých ne-presvedčili argumenty za spoplatnenie vysokého školstva. Takýchto študentov dokonca neoslovilo ani celkom logické presvedčenie, že keď si štúdium zaplatia, budú si ho oveľa viac vážiť! Samozrejme, vzdelanie nie je zadarmo. Nič nie je zadarmo (to nás všetkých učia už od plienok). No títo študenti sú takí nemorálni, že seabavedomo vyhlasujú, že sa chcú vzdelávať na úkor celej spoločnosti. Spoločnosť si však taký luxus ako vzdelanú mládež, navyše nevďačnú, nemôže dovoliť! Spo-ločnosť má úplne iné priority!

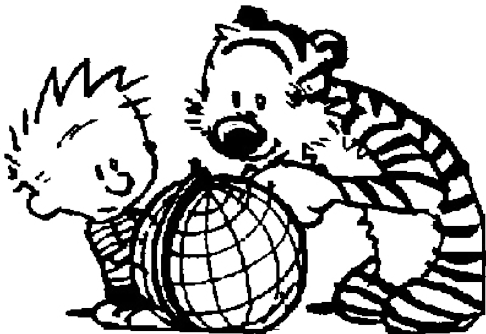
Našťastie pre týchto študentov (med-zi ktorých patrím aj ja spolu s ďalšími členmi redakčnej rady), naši páni sú dosť neschopní. V túto ich neschopnosť sme teda svorne dúfali a na ňu sme sa aj spo-liehali. Po nie moc úspešných demonštrá-ciách a celkovému apatickému postoju k akýmkoľvek protestom, sa práve táto neschopnosť stala jedinou našou nádejou. Podarilo sa. Poslanci rôznych farieb od-hodili masky moralizujúcich argumentov a predviedli čistý zápas o moc. Šťastná vízia školstva ostala trochu bokom a ako malé deti na piesku sa hádali o to, kto má krajšie formičky. No čo, veď voľby sa blížia...

Podľa všetkého by sme teda mali byť spokojní. Hm, asi si budete myslieť, že trpím chronickou nespokojnosťou, ale ja vôbec nemám pocit víťazstva. Vedomie, že jedinou mojou šancou je dúfať v ne-schopnosť ľudí rozhodujúcich o mojom každodennom živote podľa mňa vôbec nie je optimistické. Čakať čo bude pre poslan-cov výhodné – voliť za to, aby som platila alebo proti tomu – je ako čakať pred po-pravou či sudca náhodou nezmení názor. Pre poslancov sú to len natahovačky o moc no tieto natahovačky sa netýkajú drevených šachových figúrok, ale živých ľudí. Týkajú sa nás.

Dovolím si teda popriať nám všet-kým, aby sme namiesto tej trpezlivosti čakať získali seabavedomie a rozhodnosť biť sa za vlastný život. Spolu s celou redakciou dúfame, že aj články v tomto čísle Vám prinesú kúsok inšpirácie, nové informácie a samozrejme aj zábavu.

Príjemné čítanie,
Miška

podaj ďalej

Nemůžeme vědět, co bychom měli dělat, dokud nebudeme vědět, co příroda činí, když my neděláme nic

Víchrica v Tatrách zasiahla v prvých momentoch všetkých – ľudí, majetok, infraštruktúru a „národnú hrdosť“. Krátko po kalamite sa ozvali prvé hlasy volajúce po zbierkach, zodpovednosti, ale aj politici volajúci po „zodpovednom občianskom prístupe“ (Mikuláš Dzurinda, 20. novembra 2004). Média prezentovali víchricu ako katastrofu, kalamitu, tragédiu či pohromu. Finančnú pomoc prisľúbili politické strany ako KSS, rôzne finančné skupiny, či tradiční znečisťovatelia prostredia ako papierený koncern Mondi Bussines Paper (SCP Ružomberok), ktorý promptne poskytol logistickú podporu, vrátane mechanizmov na ťaženie. Vtedy samozrejme verejnosť netušila, čo sa bude ďalej diať, a preto ochotne prispela počas najbližšieho mesiaca niekoľkými desiatkami miliónov korún. Samozrejme, väčšinu zbierok organizovali súkromne spoločnosti – medzi inými i Slovaft či Tatrabanka.

Nikto však v počiatkoch nepomyslel na to najdôležitejšie – prírodu. Až neskôr sa, najprv tichúčko, neskôr stále razantnejšie, ozývajú hlasy odborníkov, ekológov, biológov či profesionálnych ochrancov prírody. V tom čase však už prebieha rozsiahla ťažba kalamitného dreva. Argumentom bola potreba vyťažiť drevo pred jarou, ktorá priniesie topeň ľadov a teda povodne a letom, ktoré „zaútočí“ kalamitou podkôrnikového hmyzu. Odborníci, väčšinou združení v mimovládnych organizáciách (MVO), zdôraznili ekologický princíp riešenia situácie - ponechať aspoň 30 percent kalamitných plôch na samovývoj. Nesúhlasí slovenská politická špička na čele s ministrom pôdohospodárstva Zsoltom Simonom a ministrom hospodárstva Pavlom Ruskom. V posledných dňoch vyvrcholilo veľké množstvo plánov, návrhutých spôsobov riešenia situácie, snád rovnakým množstvom trestných oznámení.

Ako sa však k všetkému stavia príroda? Ľudia sa nad tým síce môžu ťažko zamýšľať, treba si však uvedomiť, že to čo my nazývame príroda (a čoho sme stále súčasťou, aj keď si to už častokrát neuvedomujeme) je komplex zložitých procesov, ktorý človek nemôže kontrolovať. V tejto situácii sa však o to snaží a uzurpuje si právo smerovať jej vývoj. Vypracované plány presne vypočítavali, kde a koľko stromov zasadiť. Presné pohľady na veľmi rozmanitú vec – prakticky nemožné. Prečo sa odvažujem tvrdiť takúto vec? Mal som možnosť vidieť prístup prírode po víchrici, ktorý zabezpečil, aby príroda mala možnosť predviesť sa v plnej svojej kráse a tvorivosti.

Väčšina obyvateľov strednej Európy si dodnes myslí a lesníci sú o tom stále presvedčení, že lesy je potrebné pestovať, starať sa o ne, a určitým spôsobom ich obhospodarováť, aby boli riadne upravené a čisté. V strednej Európe ľudské činnosti výrazne zmenili prírodnú krajinu dávno predtým, než sa zrodila idea národného parku a divočiny. Prírodné lesy tu boli stáročia ťažené, znovu pestované a vykorisťované. Zdevastované plochy sú s nepredstaviteľnou námahou znovu zalesňované. Po uplynutí takmer sto rokov, po tom čo boli v Amerike zriadené prvé národné parky, bol bývalým bavorským ministrom Dr. Hansom Eisenmannom v roku 1970 slávnostne vyhlásený prvý nemecký národný park na ploche takmer 13 tisíc ha, a to na území Bavorského lesa. NP Bavorský les leží v juhovýchodnej časti Bavorska pozdĺž hranice s Českou republikou a jeho súčasná rozloha predstavuje 24 250 ha.

Charakteristickým rysom tohot národného parku i celej oblasti východného

Bavorska sú lesy. Okolo vysokých vrcholov Roklanu (1453 m), Luzného (1373 m) a Falkensteinu (1314 m) sa rozprestierajú na takých plochách, že nám tu pripadajú nekonečné. Na úpätí Roklanu vzniklo činnosťou ľadovca horské jazero, jediné v tomto národ-

nom parku. Lesy pokrývajú skoro 99% plochy parku a predstavujú domov pre rozličné divoko žijúce druhy živočíchov ako rys ostrovid, vydra riečna, bocian čierny či datel trojprstý. V posledných 28 rokoch bola v národnom parku výrazne utlmená ťažba dreva a lov divokej zvery, čím vznikla rezervácia na viac než desať tisíc ha venovaná prírode, ktorá tu môže prosperovať a vyvíjať sa podľa svojich vlastných pravidiel a svojím vlastným tempom.

V auguste roku 1983 zničila NP Bavorský les silná búrka. Za niekoľko minút zdevastovala 87 ha lesa a nechala za sebou vyvrátené korene, polámané vetvy a rozlúpané kmene stromov. Jesenná búrka, ktorá prišla o rok neskôr, po sebe zanechala podobnú spúšť v lesoch ležiacich prevažne vo vyšších polohách, ktoré boli predtým poriadne obhospodarované a čistené. Vývratmi tak vtedy bolo zničených až 173 ha lesa.

Po veľkých diskusiách sa rozhodlo, že na 4 600 ha lesa postihnutých víchricou, kde bolo ekonomické využitie už utlmené, sa polomy spracovávať nebudú. Prvýkrát v histórii tak v Nemecku zostala nedotknutá rozsiahla plocha lesa postihnutá víchricou.

NP Bavorský les nám ponúka jedinečnú príležitosť pozrieť sa do tajov prírody a učiť sa od nej. Preto však potrebujeme aj plochy na porovnanie. Ak sa dnes pozrieme ako vyzerali tie územia pred 25 rokmi, je ťažké si predstaviť, že išlo o zmes chaoticky popadaných kmeňov a vyvrátených koreňov. Vegetácia rastie bujnejšie než pred tým a v oblasti horských zmiešaných lesov je väčšina vtedy víchricou postihnutých miest husto zarastená vegetáciou prispievajúcou k vzniku prosperujúceho lesa. Zatiaľ čo vyvrátené stromy boli prevažne smrek, nová generácia lesa, ktorá sa vyvinula v prírodných podmienkach je tvorená nepravidelne rozmiestnenými smrekmi, jedlami a rôznymi druhmi listnáčov.

Tieto príklady neočakávane rýchlejšie obnovy lesa nám naznačujú výhody „samoliečebných“ procesov v prírodných lesoch:

1. prirodzené zmladenie drevín je najviac účinné, keď popadané drevo nie je odstraňované. Ďalšou výhodou je, že nedochádza k stlačeniu úrodných vrstiev pôdy ťažkou ťažobnou technikou.
2. neobhospodarované plochy postihnuté veternými vývratmi nemôžeme z ekologického hľadiska považovať za holiny! Umožňujú prežívať celému radu rastlín a živočíchov, ktoré dočasne miznú pri tradičnom hospodárení v lese. Uchovávajú si dobrý základ pre prirodzené zmladenie lesa.
3. ochrana pred vetrom a vyvážená mikroklima v spodnom poschodí polomových plôch ponechaných bez zásahu, dávajú podstatne lepší a priaznivejší základ pre rast rozličných druhov rastlín, kríkov a stromov, než vyťažené plochy vystavené extrémnym klimatickým podmienkam a náporom snehu.
4. prostredníctvom lepšej ochrany zaistovanej vrstvou popadaného dreva sú spomaľované rozkladné procesy. Živiny sa tak dlhšie udržiavajú v kolobehu ekosystému.

Človek, ktorý uvidí popadané stromy, môže byť na prvý pohľad zhrozený. Je to prirodzený pohľad na niečo mŕtve. Človek má strach, má strach zo smrti. Na čo však zabúdajú politici, lesníci a všetci tí, ktorí sa vehementne púšťajú celú vec riešiť, je aj to, že nie sú mocnejší ako príroda a príroda sama najlepšie vie ako si pomôcť.

Slovenské lesy

symbol neschopnosti včera, dnes a zajtra

Koncom októbra médiami prebehla správa o stave slovenských lesov a nových zámeroch vlády v oblasti lesohospodárskej činnosti. Správa konštatuje, že za posledných 10 rokov sme prišli o 50,6 km² lesa, čo vyvracia pozitívne údaje Ministerstva pôdohospodárstva o zväčšovaní lesnej plochy. Ministerstvo totiž chápe ako les aj les vyrábaný (určený na základe administratívneho lesného pôdneho fondu) a nie les reálne existujúci (určený na základe družicových záberov). Na problém sa môžeme pozrieť z hľadiska environmentálneho aj ekonomického (aby sme ulahodili aj tým, ktorí chápú les ako tovar). V prvom prípade je treba mať na mysli najmä schopnosť lesa zadržať extrémne zrážky a zmierniť tak povodňové prietoky. V druhom prípade ide minimálne o stratu 4 mld. Sk na dreve a 0,5 mld. na lesoch samotných. A vinníka samozrejme niet...

Veľa dôvodov na radosť neprináša ani pripravovaná legislatíva v lesnom a poľnom zákone, ktorá dovoľí benevolentnejšie ťažobné postupy, zníži stupeň štátnej kontroly a občiansku kontrolu na väčšine územia prakticky odstráni zákazmi vstupov do lesov pre všetkých občanov, s výnimkou privilegovaných lesníkov a poľovníkov. Znižovanie rozlohy lesov sa teda v najbližšom desaťročí pravdepodobne ešte zrýchli! Napríklad, v Národnom parku Nízke Tatry sa má v 5

Aj ja som bol zhrozený, keď som prvýkrát videl les, ktorý zasiahla víchrica iba nedávno – pred desiatimi rokmi. Povedal som si mŕtva krajina, keď som sa však popreháňal po tých pňoch, s pod ktorých rašili malé stromky a vnímal som všetok ten hmyz a drobný život začal som meniť názor. Keď som plynulo prešiel na územie 20 rokov po kalamite a stromy, prevažne malé smrek, my siahali po hlavu, bola to krása. Nikto ich nevysadil, nikto neinvestoval ani korunu (samozrejme ani korunu nezarábil). A keď zrazu z krovia vyletela na mňa prepelica, niečo sa vo mne zlomilo a už som nevnímal tú plochu ako „spúšť“, ale ako mladý rastúci les.

Nakoniec som sa prešiel cez les, do ktorého bol posledný ľudský zásah vykonaný pred takmer 35 rokmi a aj to len na to, aby „upravil“ starú lesnú cestu tak, aby vyzerala, že tam nikdy nebola. V ceste sa znenazdajky vynoril 300 ročný smrek a podľa riaditeľa NP Bavorský Karla Fridricha Sinnera, „keď tam o pár rokov nebude rásť, ale iba ležať na zemi, bude to súčasť prírody“. Podľa Sinnera najlepším prístupom k ochrane prírody je nechať prírodu na seba samú. Veď len také územie je národným parkom, kde človeka naozaj nevykonáva nijaké neprírodné zásahy.

A aby sme neboli len jednostranní treba pripomenúť aj jednu z veľmi zaujímavých vecí. Zvláštny prístup v NP Bavorský les priniesol rozvoj celému regiónu. Hospodárskym staraním sa o les by bolo možné získať 11 miliónov eur ročne, a to aj so šesť miliónovou dotáciou. V súčasnosti región zarába na agroturistike viac než 50 miliónov eur ročne.

Nesnažil som sa priniesť správnu cestu ako postupovať. Chcel som len poukázať na to, že príroda nie je dielom človeka, ale človek dielom prírody. Nemali by sme si uzurpovať právo prírodu vychovávať ako malé dieťa, ale radšej sa nechať poučiť, aby sme sa nedostali do momentu, kedy už nebude čo chrániť.

Spracoval Juraj Formát

lesných hospodárskych celkoch na prevažne štátnom majetku zvýšiť ťažba dvojnásobne – z 553 099 m³ na 1 184 276 m³ počas najbližších 10 rokov! A keď k tomu ešte prirátame dôsledky údajnej katastrofy v Tatrách (t.j. „prehodnotenie“ lesohospodárskeho plánu na budúce roky), je viac než isté, že budúcnosť lesov na Slovensku bude v znamení BIZNISu...

Výskumy verejnej mienky u nás už dlhé roky ukazujú, že o problematiku životného prostredia je najnižší záujem. V dobe, kedy nás v prvom rade trápi vlastne prežitie, nezamestnanosť, sociálne otázky či kriminalita, je ekológia na vedľajšej kolaji. Stáva sa, že ľudia, pre ktorých sú ekologické problémy v centre záujmu, opomínajú sociálne boje. A stáva sa, že ľudia zavalení existenčnými problémami zabúdajú, že našu existenciu netvorí iba výška konta a útoky na naše rodinné rozpočty. Oba prístupy mi prídu ako škodlivé. Rovnako ako vedenie sociálnych a ekologických bojov ako navzájom nesúvisiacich. Nebojme sa pomáhať tam, kde ide „iba“ o lesy (či o „hrstku nespokojných zamestnancov“). A skúsme to aj inak, ako zasielaním smsiek do fondov, ktoré sú len prípravou pre ozajstnú katastrofu v slovenských lesoch a najmä v Tatrách.

Podľa informácií Lesoochranárskeho združenia VLK spracoval Michal Tulík

Globalizácia ekonomiky

a nový priestor pre globalizáciu odporu

Keď manažment General Motors (GM) oznámil, že v európskych pobočkách plánuje znížiť stavy zamestnancov o 12 tisíc, v Nemecku to vyvolalo vlnu odporu. Niet sa čomu čudovať, veď Nemecka sa má dotknúť až 10 tisíc pracovných miest. Recept ako sa dostať z mínusových čísel znie – prepúšťanie, predlžovanie pracovnej doby za rovnakú mzdu, znižovanie „príliš vysokých miezd“, hrozby, že výroba sa presunie ďalej na východ alebo do Číny.

Štrajk v automobilke Opel Bochum

Asi 1 200 zamestnancov v Opel Bochum, ktorého vlastníkom je GM, reagovalo rýchlo a vo štvrtok 14. októbra 2004 zastavili prácu. Keďže Bochum je kľúčovým dodávateľom pre ďalšie montážne linky v Európe dominový efekt spôsobil ochromenie výroby vo Veľkej Británii, Belgicku a Poľsku. Je zaujímavé, že

Bojujeme za každé jedno pracovné miesto

„bochumskí“ sa zorganizovali bez tradičných odborov. Odmietli výzvy odborov IG Metall nastúpiť do práce, aby sa mohli začať vyjednávania a označili ich za zradcov. Nedôverčivo sa postavili aj k podnikovej rade. Keď sa rozhodovalo, či sa bude štrajkovať aj v pondelok, návrh podnikovej rady neštrajkovať neprešiel. Toto správanie bolo odrazom aktuálnych skúseností v nemeckom automobilovom priemysle a prebiehajúcich protestov proti antisociálnym opatreniam vlády

a odbúravaníu sociálneho štátu (reformy nazvané Hartz IV).

Na mieste to vyzeralo pokojne a zároveň bojovne. Bránu neustále blokovali stovky zamestnancov a príbuzní im nosili teplé jedlo a nápoje. Cieľ bol jasný: „Budeme pokračovať, pokiaľ neuvidíme podpísanú zmluvu, ktorá zaručí, že sa nezruší ani jedno jediné pracovné miesto.“ Odbory IG Metall sa ale nenechali odradiť. A tradične - jedno hovorili, iné robili. Kým na demonstrácii 19. 10. 2004 za účasti asi 40-50 000 ľudí sa rozhorčovali nad asociálnymi opatreniami, pri jednaniach s manažmentom sa prepúšťaniu vôbec nezdráhali. Z jednaní prišli funkcionári natešení z toho, že manažment prisľúbil, že „prepúšťanie nebude masové“ a že sa budú snažiť nájsť „sociálne prijateľné“ spôsoby znižovania stavov. Zradcovské postoje však zazneli i na samotnej demonstrácii. Napríklad jeden z funkcionárov zo seba dostal toto: „Kolegovia, všetci stále hovoria o divokom štrajku. Poďme, ukážme im, že nie sme žiadni divosi a že sa teraz dokážeme všetci sporiadane vrátiť späť do práce a tam sa dohodneme na ďalšom postupe.“

O konci štrajku nakoniec rozhodli samotní zamestnanci v hla-

sovaní. Prečo potom tolká kritika byrokratov? Dôvodom je spôsob, akým sa tak stalo. Hlasovacia otázka znela: „Má podniková rada ďalej viesť jednania a má byť opäť zahájená práca? Áno alebo nie?“ Viacerí zamestnanci sa sťažovali, že otázka je podaná „manipulatívne - voliť za pokračovanie štrajku by znamenalo voliť proti pokračovaniu vyjednávania. A došlo aj k inej veci. Zhromaždenie a hlasovanie sa konalo v mestskom kongresovom centre v nie najpríjemnejšej atmosfére. Okolie strážila SBSka a dnu neboli vpustení ľudia, ktorí prišli „iba“ zo solidarity so štrajkujúcimi. Vpustení neboli ani niektorí robotníci, ktorí už boli dnu a iba si vyšli von zafajčiť. Groteska pokračovala vnútri. Rečníci na zhromaždení boli výlučne odboroví funkcionári, ich stoly boli obklopené SBSkou a jediný robotník, ktorý ukoristil mikrofón, aby nahlas vyjadril nesúhlas s priebehom zhromaždenia, stihol povedať iba pár slov a mikrofón mu bol odobraný.

Z 9 600 zamestnancov nakoniec hlasovalo 4 600 za ukončenie

štrajku, 1 700 chcelo pokračovať, 57 sa zdržalo. Kam sa podelo zvyšných vyše 3 200? Údajne boli na dovolenke, PN-ke alebo proste nemali chuť hlasovať... Tu sú niektoré reakcie prítomných robotníkov: „Niektorých kolegov nebudem môcť ani vidieť,“ „To nebolo korektné, nebolo to demokratické,“ „Nemali sme žiadnu možnosť diskutovať ani prehovoriť,“ „Demokratické rozhodovanie podľa mňa vyzerá inak.“ Týždeň štrajku skončil neslávne...

Štrajk ukázal, že globalizácia ekonomiky otvára štrbiny, ktoré sa dajú využiť na ochromenie globálnej výroby z jedného miesta. Hoci teda bochumskí pichli do osieho hniezda a naznačili, že jeden boj, dokáže ochromiť viac ako jednu fabriku vo viac ako jednej krajine, opäť raz doplatili na existujúce odborové štruktúry. K prehre niekedy stačí tak málo. Biely lístok a na ňom pár vyšpekulovaných slov...

Podľa www.alarm.solidarita.org spracoval Michal Tulík

Lásko má...

Budíček 5:10. S hnusom vstávam z postele a toto utrpenie si uľahčujem hromadou nadávok. Rýchlo sa umyť a cesta do práce. Pár minút v buse sa snažím využiť na spánok, ktorého nikdy nie je dosť. Pichám 5:45. Na šatňu to mám pár minút ťažkej rannej chôdze. Na linku ako vždy medzi poslednými.

„Pán Kolesár, čas?!“
„Viem, viem.“
„Povedzte rodičom nech vám kúpia na Vianoce hodinky.“
Hm, vtipný ako vždy... Tak, ku stroju a „psychiatria“ sa môže začať. Hodím to tam, stlačím dve zelené tlačidlá, medzi tým už držím v rukách ďalší kus, prvý vyťahujem a podávam ďalšiemu ľudskému robotovi, zároveň vkladám ďalší kus a kusy, kusy, kusy, kusy... Žeby kvôli tomu som 4 roky študoval na priemyslovke?!

Lavou rukou do stroja, pravou von a dve tlačidlá, v podstate nič namáhavé, práca pre debila. Aj si tak pripadám... V hlave si spievam refrén piesne, ktorú som počul ráno v rádiu „...lásko má, já stůňu, svoji pýchu já jen hrál, kvůli vám se vzdávám trůnu, klenotů i katedrál... lásko má, já stůňu... lásko má... lásko má...“.

Celý deň tá istá práca. Celý deň tá istá pieseň, vždy dookola kus po kuse. „Lásko má...“ Bez uvedomenia si ideš... Aj tak je to ešte ten lepší prípad. Horšie je, keď začujem pieseň, ktorú neznámam a z ničoho nič zistím, že si ju spievam. „Opri sa o mňa, bude ti lepšie...“ Fuj, až sa to hanbím priznať, ibaže tu nikoho nezažívam, čo ti behá hlavou. My tu nie sme preto, aby nám vôbec niečo behalo

hlavou. „Nekecaj a rob!“ je heslo dňa. Hlavné je, že za prvú hodinu sa urobilo 450 ks, norma splnená, všetko ostatné ma každý v riti. Uf, už iba ďalších 11 hodín, tri prestávky, dve kávy, párkrát na WC, čo ale záleží aj na tom, či ťa niekto vystrieda. Ak nie, smola, musíš vydržať do prestávky. To sa už ale nemusíš stihnúť najesť. Ono 20 minútová obedňajšia prestávka nie je žiadna výhra. Len sa rýchlo nažrať, teda inak to rýchle hádzanie jedla do žalúdka nazvať neviem, a už sa ponáhľať späť, lebo každá minúta je pre fabriku vzácna. Nuž čo, človek si našťastie, či vlastne bohužiaľ, zvykne na všetko, hlavne je tváriť sa, že ma práca baví... Lebo ak nie „môžeme sa rozlúčiť“.

Za pár hodín sa vymením so svojim spolutrestancom a presúvam sa o meter ďalej za iný stroj. Ten vyzerá zaujímavejšie. Nemá žiadne tlačidlá, iba vložíš, počkáš pár sekúnd a vytiahneš. Zábavné, však? Hovorí sa, že práca šľachtí, že naplňa ľudského ducha uspokojením. Tu sa toto všetko stáva klamstvom. Nenávidím svoju prácu, mám z toho každý deň stiahnutý žalúdok. Naplňa ma iba nudou, zlosťou a nervozitou. Pásová výroba z nás robí hlúpe stroje, kde mozog je úplne zbytočný. Deň rozdelený na tri etapy: Práca, Jedlo, Spánok. Pre väčšinu ľudí je jedinou útechou vypiť pár pív pred spánkom a týmto si aspoň trochu vyčistiť mozog. Zaberá to ale iba na chvíľu, lebo ďalší deň je aj napriek tomu taký istý.

Richard Kolesár

Tisíc pracovných miest dnes, neistá budúcnosť zajtra

Krehký pakt štátu s automobilovým priemyslom

Na Európskom sociálnom fóre v Londýne v jeseni 2004 sa odbory IG Metall prezentovali ako sila schopná byť nápomocná a solidárna napríklad s bojom v SCP. Z rozprávania o IG Metall som takmer nadobudol pocit, že by na tom aj mohlo byť trošičku pravdy.

Ako som neskôr zistil, praktické kroky IG Metall na pracoviskách naznačujú niečo iné. V júli 2004 upustili od biedneho návrhu zvýšiť mzdy o 2,7 % a akceptovali dlhšiu pracovnú dobu bez mzdového navýšenia, keď DaimlerChrysler pohrozil, že presunie výrobu do Južnej Afriky. Nezdá sa mi, že by toto boli efektívne odbory. IG Metall má významné zastúpenie v automobilovom priemysle, ktorý sa na Slovensku stáva ťahúňom

ekonomiky. Na tento priemysel, tak náchylnom na krízy, na Slovensku čaká niekoľko tisícok zamestnancov - nepripravených a neorganizovaných. Jediným pozitívom bude hádam to, že zatiaľ tu aspoň nie je nikto, kto by s nimi vybabral tak, ako napríklad nemecký IG Metall.

Pokiaľ ide o samotný automobilový priemysel, platí univerzálne pravidlo – choď tam, kde je lacnejšie. A on ide k nám (a nielen k nám). Otvára sa tu ale viacero nebezpečenstiev, ktoré môžu mať katastrofálne následky. Automobilový priemysel dnes prechádza tými najhoršími trendmi. Zvyšovanie hodín v pracovnom týždni, zmrazovanie, ba dokonca znižovanie miezd, citlivosť na krízy... Toto sú súčasné trendy na Západe. Neexistuje záruka, že sa vyhnú aj Slovensku. Skôr naopak, konku-

renčný boj časom u nás povedie buď k podobným opatreniam alebo k štedrej podpore priemyslu zo strany štátu, aby firmy neutekli tam, kde sa dá vyrábať lacnejšie. Tak, ako dnes utekajú zo západu na východ, môžu onedlho utekať z východu na juh alebo na ešte východnejší východ. A my si zatiaľ myslíme, ako nás tých niekoľko tisíc pracovných miest náchylných na každý otras v automobilovom priemysle vytrhne z biedy.

K veci sa dá postaviť cynicky: čo na tom záleží, tak to chodí v akomkoľvek kapitalistickom odvetví. A dá sa k nej postaviť aj pozitívne: poznajme čo sa skutočne deje, k čomu to môže smerovať, ako sa k problému postavili inde a ako sa na to môžeme pripraviť tu. Lebo, keď prídu problémy, budeme zas raz kukáť jak tela na vráta...

Michal Tulík

Ďalšie vydanie Podaj ďalej ohrozené!

Vydávanie novín Podaj ďalej je časovo a finančne veľmi náročné a keďže už toto druhé číslo prevýšilo svojimi nákladmi naše možnosti, tvoju podporu považujeme za kľúčovú! Bez nej sa, žiaľ, ďalších čísel URČITE nedočkáš. Chceli by sme ťa preto požiadať o finančnú pomoc, benefičné aktivity na podporu Podaj ďalej, či aktívnu pomoc pri tvorení ďalšieho čísla. Akékoľvek rady a nápady ako udržať Podaj ďalej pri živote a snáď aj zlepšiť jeho kvalitu sú viac než vítané.

Ak by si si zvolil/a podporu formou finančného príspevku, peniaze posielaj na účet alebo dobre ukryté v doporučenom liste na adresu redakcie (neručíme však za prípadnú stratu vinou slovenskej pošty!).

Číslo účtu: 307530743/7500

Preč s vládou...

V chronológií protestov študentov sa teraz musíme zastaviť. K vysokoškolským protestujúcim sa pridávajú v ich mladší kolegovia. Vystúpili proti novému systému, ktorým chce Fronc zmeniť maturity. Podľa vlastných slov študenti nenamietajú proti reforme – veď aj podľa nich bol dovtedy za- užívaný systém prinajmenšom zastaraný, dožadujú sa však toho najprirodzenejšieho. Práva na informácie, keď aj v čase, keď je interná časť maturity v plnom prúde, chýba- jú jasné pokyny. Chýbajú nielen študentom, ktorí ich žiadali už prinajmenšom na začiat- ku školského roku, aj keď nárok na ne mali pri nástupe na strednú školu, ale aj učiteľom, ktorí sú zodpovední za hodnotenie a samotný priebeh maturít. Fronc zaryto tvrdí, že je všetko v poriadku.

Na deň študentov 17. novembra 2004 vyrazajú do ulíc nielen vysokoškoláci ale aj stredoškoláci na spoločnej protestnej akcii. Bratislavou sa niesli pokriky ako Reforma Fronca, začiatok konca!, či Platíť za vzdelá- nie je ako platíť za sex - vzdelanie nie je na predaj! Študenti odmietli spoplatnenie štúdia a vyzvali pedagógov i stredoškolákov, aby od- mietli novú maturitu. Minister sa neunúval na stretnutie s ľuďmi, ktorí chceli reformu, ale nie deformu a namiesto toho sa stretol zo svojimi podporovateľmi v divadle Astorka, kde vyzdvihol práve protestné hnutie študen- tov z novembra 1989.

V zime 2005 minister absolvoval potreb- né rokovania na získanie podpory pre svoj zámer, keďže morálka tých, ktorí nám vládnu sa už dlhšie ukazuje ako nevyspytateľná so sklonom podrážať aj samých seba. To sa na- koniec stalo osudné aj samotnej reforme.

Prvé problémy prišli nečakane po pí- somných maturitách. V testoch A skupiny z matematiky sa na zadaniach otázok vy- skytli správne odpovede. Strhla sa búrka protestných hlasov z radov študentov, pedagógov, rodičov i z vnútra ministerstva školstva. Štátny tajomník František Tóth nešetril kritikou na adresu ministra a svoju politickú polievočku si prihrial i na jednom z protestných stretnutí študentov pred budo- vou ministerstva. Ostré slová na svojho šéfa chrľil zjavne preto, lebo jeho politický líder Pavol Rusko zvaný „slintoš“, mu sľúbil teplé miesto ministra školstva. Na televíznych obrazkách sa Tóth v pozadí so študentmi vynímal úplne komicky, keďže na ministerst- ve okrem toho, že poberal slušný plat, nebol schopný ani pripomienkovať reformu vysoké- ho školstva.

Proti spackaným maturitám opakovane protestovalo v apríli niekoľko tisíc študentov vo viacerých mestách Slovenska. Zástupcom ŠVŠ sa podľa jeho člena Karola Klobušického podarilo vyzbierať až 23 tisíc podpisov proti spoplatneniu štúdia.

Číslo 20tich účastníkov demonštrácie za reformu pod názvom (Ne)zahod' svoju šancu popri tom vyznelo úplne smiešne. Zá- stupcovia ODM, Kresťansko-demokratickej mládeže Slovenska a Združenia mládeže SDKÚ - Nová generácia tvrdili, že študent VŠ s dvoma neplnoletými súrodencami bude dostávať v prípade schválenia zákona o štu- dentských pôžičkách štipendium 6870 korún mesačne, ak príjem jeho rodiny bude 10 tisíc korún. Počas päťročného štúdia tak dostane viac ako 340 tisíc korún, za ktoré by si mohol kúpiť aj auto. Trochu pritiahnuté za vlasý, nemyslíte?

Ako to však celé dopadlo? Zákon ne- prešiel! Avšak nie kvôli snahe študentov či zástupcov akademickej obce, ktorí sa snažili prezentovať svoje pripomienky, ale kvôli roztržke vo vládnej koalícii. Nezhody medzi KDH a ANO sa vystupňovali do takej miery, že liberáli odmietli zákon podporiť pri hlasovaní v Národnej rade. Fronc zostal sklamaný, študenti jasali.

Je však na zamyslenie, či možno hodnotiť neschvále- nie zákona, ktorý kritizovali laici aj odborníci, ako úspech študentov. Ak aj hej, tak iba ako čiastočný. Pravdou však ostáva, že ich hlasy neboli ni- kdy riadne vypočuté a na ich snahách zobrať rozhodovanie o svojom vzdelaní

a budúcnosť do vlastných rúk a spolupra- covať na tvorbe legislatívnych noriem, ktoré sa dotýkajú priamo ich, sa priživovali politici. Aj keď zástupcovia ŠVŠ tvrdili, že nebudú spolupracovať so žiadnou stranou, na ich zhromaždení pred parlamentom sa nijak nebránili tomu, aby tam vystúpili poslanci opozičných politických strán. Ako už bolo spomenuté, maturantov zase zneužil Ľudovít Tóth.

Faktom však zostáva, že študenti boli po dlhej dobe znova tí, ktorí sa postavili jedno- značne proti deformám tejto vlády a dali jas- ne najavo „Do čerta s vládou, ktorá likviduje študentov.“

Juraj Formát

Argumenty študentov

V prípade spoplatnenia vysokoškolského štúdia mali vysoké školy (VŠ) podľa minister- stva školstva (MŠ) získať v prípade, že by prie- merná výška školného dosiahla osem tisíc ko- rún, 1,2 miliardy. Ak by bolo priemerné školné 14-tisíc, VŠ by vybrali asi 2,1 miliardy korún.

Na úhradu školného si mohol podľa zá- kona každý študent zobrať pôžičku, pričom náklady na spustenie pôžičkového systému odhadlo ministerstvo na šesť miliárd korún. Ak by bol zákon schválený, plánovači z MŠ počítali aj s nárastom poberateľov sociálnych štipendií z terajších približne 11 percent vy- sokoškolákov na 30 až 35 percent študentov. Tento nárast by stál ľudí sedemsto miliónov korún, ktoré by sa zjavne platili z prostri- edkov daňových poplatníkov. Hlavným faktorom ovplyvňujúcim počet poberateľov je aj príjmový koeficient. Minister školstva Martin Fronc uvažoval nad koeficientom 0,5, čo by znamenalo nárok na štipendium pre vysokoškolačka s príjmom v rodine do 34 344 korún.

Okrem sociálnych štipendií hradených z rozpočtu štátu, študentom mali podľa na- vrhovaného zákona pomáhať aj samotné vy- soké školy. VŠ mali 35 percent prostriedkov vybraných zo školného vrátiť študentom pro- stredníctvom prospechových a motivačných štipendií. Študentom by sa vrátilo ďalších okolo 420 miliónov. Školám teda zostane 780 miliónov korún.

Ako teda možno nazvať inak tú „účinnú a zaručene funkčnú“ reformu školstva? Jedna fráza je viac než vystihujúca a to „prerozdele- nie peňazí“. Minister Fronc najprv zoberie štu- dentom približne 1,2 miliardy ročne a potom im na štipendia vráti 700 miliónov s daní a 420 z vyzbieraných peňazí. Ak by minister nevyberal poplatky, ale školám by dal rovno tých 700 miliónov, študentov by oslobodil od platenia. A šesť miliardový úver, ktorým sa vykryje spustenie pôžičkového systému, tiež bude musieť niekto zaplatiť. Neplatenie, ne- účtovanie a nevedenie takéhoto úveru snáď zachráni ročne tých 80 miliónov korún, ktoré pán minister Fronc svojou reformou školám veľkodušne poskytol, v rámci jeho veľkolepej reformy vysokého školstva.

Najzásadnejšie výhrady k predkladanému návrhu zákona o študentských pôžičkách:

➔ Predovšetkým táto „reforma“ sa v zdrvujúcej väčšine nariadení týka iba spoplatnenia štúdia a na tom závislých

programov ako je zriadenie pôžičkového fondu a sociálnych štipendií. Minimálnu pozornosť tento návrh venuje skutočným problémom, ktorými sa v súčasnosti borí vysoké školstvo.

➔ Štipendijný systém je až príliš flexibilný, pretože človek, ktorý pochádza z rodiny: 1 Rodič s dvoma deťmi s celkovým príjmom 14 000 korún tak môže dostávať štipendium od 0- cca 3000sk, čo vlastne je pri celej rodine od 0 – 6000sk. A to podľa výšky koeficientu, ktorý je určený ministerským opatrením, ktoré môže minister meniť samovoľne každý semester.

➔ Podľa návrhu zákona bude spravovať pôžičkový fond „právnická osoba založená štátom“. Toto vágne ustanovenie nie je zárukou transparentného nakladania s financiami a navyše tu nie je zaručená priama politická zodpovednosť ministra školstva.

➔ Správcovi fondu vyplývajú zo zákona určité povinnosti, nie sú tam však vyvodené sankcie v prípade ich nedodržania. V prípade zlého fungovania fondu môžu mať študenti značné problémy, no nikto nebude braný na zodpovednosť.

➔ Návrh zákona po- íta so zrovnoprávnením financovania súkromných a verejných vysokých škôl, čo radikálne znevýhodňuje štátne školstvo. Návrh poskytnutý v pripomienkovom konaní však navyše predpokladá tri varianty (podľa toho, ako budú súkromné vysoké školy financované), a tak tento návrh zavádza verejnosť. Rovnoprávne financovanie je totiž natoľko závažná zmena, že takýto postup je prinajmenšom nekorektný.

➔ Externé štúdium je už fakticky latené a v dôvodovej správe ministerstvo samo priznáva, že jeho kvalita je veľmi nízka. Vláda si zrejme neuvedomuje, že toto je vlastne exaktný dôkaz, že samo platenie za štúdium nezvyšuje jeho kvalitu, ako to predpokladá hneď na začiatku dôvodovej správy. Zároveň by sme radi upozornili, že ani po zavedení školného nebude jednotlivým fakultám nič brániť v tom, aby popri školnom nevyberali od študentov aj „dary“. Externí študenti tak možno budú platiť dva krát.

➔ Myšlienka zákona vychádza z predpokladu, že platené školstvo vytvorí tlak na zvýšenie kvality. Už dnes na základe skúseností (porovn. predchádzajúci bod) vieme, že tento predpoklad neplatí. Navyše návrh sa ani nenamáha vytvoriť pre študentov na

školách také predpoklady, aby mohli skutočne nejakým spôsobom na kvalitu výučby vplyvať.

➔ Podľa dôvodovej správy je cieľom novely zabezpečiť prístup k vzdelaniu každému bez ohľadu na jeho finančnú situáciu. Už teraz sa podľa výskumu každý tretí stredoškolák obáva, či bude môcť študovať a viac ako tretina z nich sa pokúsi ísť študovať do zahraničia. Minister školstva M. Fronc tieto výsledky považuje za dobré. (2)

➔ Ďalším zámerom je zvýšenie počtu študentov na vysokých školách (čomu samozrejme zavedenie školného odporuje). Ak však chceme dosiahnuť, aby neklesala kvalita vysokoškolské ho vzdelávania, musí tento zámer vychádzať s jasnou koncepciou politiky pre stredné a základné školstvo, čo sa však nedeje.

➔ Dôvodová správa vypočítava možnú výšku splátok podľa návrhu zákona, demagogicky však nevypočítava najvyššiu možnú výšku splátok, hoci tie prichádzajú najmä pri právnických, lekáarských, príp. ekonomických školách tiež do úvahy.

➔ Dnešný systém je údajne neefektívny čo do poskytovania ubytovania (okolo 1000 Sk/mesiac!), čo sa má po „reforme“ zmeniť, čím sa vraj „vybuduje motivácia k zvyšovaniu efektívnosti a kvality poskytovania ubytovacích služieb študentskými domovmi.“ V praxi budú študenti nútení za nedôstojné podmienky

ubytovania platiť zhruba dvojnásobok oproti dnešnému stavu, no v systéme sa ohľadom „motivácie“ internátov nezmení nič..

➔ Predkladané návrhy síce zlepšia možnosti študovať pre sociálne slabých, citelne sa však dotknú študentov pochádzajúcich zo stredných vrstiev, ktorých postavenie je na Slovensku stále žalostné. Dá sa predpokladať, že zavedenie školného privedie minimálne tretinu študentov do veľkých finančných ťažkostí.

➔ Návrh zavádza školné aj pre študentov doktorandského štúdia, ktorí sa aktívne zúčastňujú nielen na vedeckej činnosti škôl, ale aj pedagogickej, sú teda fakticky zamestnancami školy. Týmto krokom sa ešte zhorší postavenie doktorandov a odradí to mnohých ďalších adeptov na túto formu štúdia. Zároveň to aj bráni spomínanému „omladeniu“, pretože doktorandi sú vlastne akademickým dorastom.

➔ Správa priznáva, že hrubé rozšírenie kapacít bude o mnoho nižšie ako čisté Tie sa zredukujú o „počet miest, o ktoré sa zredukujú odbory s nízkym dopytom“. To znamená, že ministerstvo počíta so zánikom menej lukratívnych, ale pre spoločnosť užitočných odborov. Tento údaj je novinkou a radi by sme vedeli, o akých odboroch ministerstvo plánuje, že budú zrušené.

Školstvo nie je zadarmo Pohľad stredoškolského učiteľa

Som učiteľ gymnázia a vyštudoval som na UK v BA. Teda „zadarmo“ a na Slovensku. Zásadne nesúhlasím so spoplatnením akéhokoľvek školstva (nielen vysokého), a to práve preto, že už teraz NIE JE zadarmo. Platíme ho všetci z našich daní. Prečo by teda študenti mali platiť dvakrát za tú istú vec? Ba dokonca prvý ročník absolventov (možno i viac) bude platiť dvakrát za službu, ktorú ani nedostane. Stopäťdesiatisíc teda prví spoplatnení študenti zaplatia za služby, ktoré dostanú až tí nasledujúci.

Logicky by sa dalo argumentovať následným (alebo predchádzajúcim) znížením daní. Lenže k žiadnemu zníženiu daní pre študentov neprišlo. Rovná daň sa študentov netýka a dokonca aj pre tých absolventov, ktorí zarábajú medzi 11- až 22- tisíc mesačne (bezdetným) neprinesla výhody. Na druhej strane, 19 percentná DPH však študentom a aj absolventom priniesla zjavné nevýhody. Bude sa daňové zafaženie znižovať o sumu školného? Asi nie, tak isto ako sa neznižilo o sumu poplatkov v zdravotníctve. Naopak, DPH sa týka aj ubytovania v internátoch (aj v podnájmocho), týka sa stravy, kníh, učebníc, počítačov, internetu, oblečenia – teda všetkých vecí, ktoré študent využíva najčastejšie.

Školstvo už dnes nie je zadarmo. Už je raz zaplatené. Ako spotrebiteľia by sa mali študenti hlásiť o svoje práva, trebárs aj na Slovenskej obchodnej inšpekcii.

Slavo

Konflikt v SCP Ružomberok

Iné odbory sú možné!

Prečo sa organizovať...

Pozrime sa pravde do očí – žijeme v kapitalistickej spoločnosti. Naše postavenie je podobné súčiastkam v stroji, ktorého fungovanie nemôžeme ovplyvňovať. Je tu ale ešte jedna pravda - sme súčiastkami v stroji len potiaľ, pokiaľ tak konáme a pokiaľ si to sami myslíme. Keď si raz vytvoríme takúto mentalitu, výsledkom bude, že sa s touto pozíciou zmierime. Vždy je však čas povedať DOST a snažiť sa byť skutočnými ľudskými bytosťami – kreatívnymi, dôstojnými a šťastnými. Odbory sú jedným z miest, kde tento nesmierne dôležitý krok môžeme urobiť. A naň nadväzuje aj ďalší - učiť sa ako si riadiť výrobu sami, bez šéfov. V tom, podľa nás, spočíva význam odborov.

V súčasnosti, kedy sme svedkami drastického poklesu členstva v odboroch a straty dôvery v odbory, je otázka „Prečo sa organizovať (v odboroch)?“ naozaj na mieste. Odpoveď je však pomerne jednoduchá – minimálne preto, lebo odbory sú protívahou moci zamestnávateľov. To, že ich ľudia opúšťajú neznamená, že sú niečím prekonaným. Len prosto nefungujú tak, ako by mali. Jedno zlyhanie za druhým pôsobí dosť demotivujúco. Človek by aj išiel do priamych akcií (štrajku a pod.), ale ako ich poriadne zorganizovať? A čo keď sa nezapoja ďalší kolegovia a kolegyne či iné odbory?

Problém, pred ktorým stojíme je teda síce zložitý, ale to najhoršie čo môžeme urobiť je zmieriť sa s ním, neriešiť ho. To robí väčšina odborov dnes a toto je dedičstvo 15 rokov (ne)činnosti KOZ. Zamestnanci z SCP sa vydali inou cestou a ukázali, že má zmysel bojovať, a to vytváraním spoločenstva, ktoré má silu – odborov. Nových, iných a nezávislých.

... a ideové východiská odborov

Ak chceme nové a efektívne odbory, mali by sme sa vyvarovať chýb, ktoré robia dnešné odbory a porozumieť ich príčinám. Okrem príčin praktických (obavy použiť priame akcie, málo skúseností s takýmito akciami...) či organizačných (štruktúra odborov, nerovnosť a hierarchia rozhodovania v nich, priestor pre profesionálnu kariéru...), si treba všimnúť aj príčiny ideové, resp. svetonázorové. U nás je prax taká, že odbory akceptujú myšlienku sociálneho partnerstva a ekonomického rastu a snažia sa o spojenectvá s politickými stranami. Predpokladajú, že blahobyť podniku, či dokonca štátu, je možný jedine v spolupráci s majiteľmi podnikov a manažérmi a že čím lepšie výsledky bude ukazovať ekonomika, tým lepšie sa budeme mať aj my.

Ak prijmeme toto, akceptujeme zamestnávateľa a štát ako partnerov, ktorými ale nie sú a nikdy nemôžu byť! Prvá hrozba prepúšťania jasne ukáže skutočné záujmy jednotlivých „partnerov“ a moc, ktorá vyplýva z ich postavenia. Tieto ideové východiská vedú k poslušnosti zamestnancov a k tomu, že akonáhle nastanú problémy, zostanú nepripravení a bez potrebných skúseností. Vedú k poslušnosti odborov, ktoré pôvodne vznikali ako organizácie na obranu práv a požiadaviek pracujúcich.

Niet sa potom čomu čudovať, že sa tu nekonajú žiadne skutočné odborárske aktivity. Odbory sa dnes hrožia legitímnych (a vo svete úplne bežných) akcií, akými sú štrajky či okupácie. Radšej volia pokojnejšie, no absolútne neefektívne spôsoby a prosia šéfov a politikov o vyslyšanie. Toto je obraz odborov 21. storočia schopných odolávať útokom globalizujúcej sa ekonomiky a útokom na základné sociálne istoty?

Aj preto si myslíme, že tento stav je dôsledkom nielen organizačnej štruktúry a činnosti dnešných odborov, ale práve aj ich ideových východísk.

Nezávislé kresťanské odbory Slovenska (NKOS)

Na Slovensku pravdaže neexistujú iba

odbory združené v KOZ. Druhou najpočetnejšou konfederáciou sú NKOS. Fungujú 11 rokov a údajne majú 30 tisícovú členskú základňu. Považujú sa za alternatívu ku KOZ a KOZ označujú ako „komunistické odbory“.

Tu je niekoľko príkladov činnosti NKOS, ktorú by sme nemali opomenúť pri ďalších úvahách. V roku 2001 súhlasili s prvým krokom k likvidácii železníc a to s plánom transformácie, ktorý bol výsledkom podmienok úveru Európskej investičnej banky pre ŽSR z júla 1999 a okrem iného zahŕňal likvidáciu tratí a prepustenie až 16 000 zamestnancov železníc do roku 2007. Keď sa pripravovali štrajkové aktivity na rok 2001, odstúpili od ich príprav. Do výnimočného štrajku 30 000 železničiarov a železničiarok z roku 2003 sa nezapojili (štrajk bol údajne zle zorganizovaný).

Prezident NKOS Peter Novoveský na Konferencii ZOOP tvrdil, že členstvo v NKOS neznamená modlenie sa, že ako konfederácia dosiahli úspechy na poli penzií u baníkov, vlastný paragraf v Zákonníku práce a dopomohli k zvýšeniu miezd učiteľov od leta 2005. Niezeby bol pán prezident nedôveryhodnou osobou, ale aj v prípade, že má pravdu je na mieste otázka, čo také významné dosiahli v porovnaní s KOZ, na ktorú tak nadávajú? S čím iným a lepším prišli? Vieme len to, že tam, kde už predsa len došlo k nejakému boju zo strany odborárov združených v KOZ, tam sa od ich boja NKOS dištancovali.

Hlavnou stratégiou boja NKOS je „tvrdé vyjednávanie“ a človek má pocit, že akákoľvek priama akcia je považovaná pomaly za dielo Satanovo. Prezident NKOS považuje napríklad štrajk železničiarov za hroznú vec, pretože železničiari nedostali zaplatené za preštrajkované hodiny. Vskutku pozoruhodný argument z úst odborára...

Sú NKOS nejakou alternatívou ku KOZ, sú niečím iné? Základné zásady NKOS sú vyjednávanie, školenia pre predákov a žiadne priame akcie. To sú ale veci, v ktorých je predsa tak dobrá aj samotná KOZ. Navyše, niektoré odborové zväzy KOZ sa neboja ísť do radikálnejších akcií, ktoré sú ale v prípade NKOS tabu. NKOS takto predstavujú horšiu variantu KOZ. Prinajlepšom... A to sa nezmieniujeme o profašistickom Slovenskom kresťansko-sociálnom odborovom združení, ktoré u nás pôsobilo v 20.-40. rokoch 20. storočia a ku ktorého tradícii sa NKOS hlási.

Stanovy ZOOP

Pokiaľ ide o stanovy ZOOP, vychádzame z toho, že akékoľvek stanovy ovplyvňujú podobu a činnosť organizácie. V stanovách ZOOP sa objavujú dva hlavné kritické body, ktoré spolu veľmi úzko súvisia.

Prvým je bod, ktorý hovorí o tom, že Závodný výbor ZOOP schvaľuje mzdy a odmeny odborových funkcionárov a zamestnancov. Práve platenie funkcionárov je však jednou z príčin vytvárania rozdielov a hierarchie vnútri odborov. Podporuje sa tým myšlienka, že je tu niekto, kto niečo urobí za nás, lebo mu/jej platíme. Spôsobuje odcudzenie kvôli

nedostatku kontaktu s kolegami a kolegyňami a odlišnému typu práce a životného štýlu radového člena a funkcionára.

V praxi vidíme, ako ľudia, ktorí boli spočiatku na našej strane a plní odhodlania, sa po niekoľkých mesiacoch alebo rokoch na svojich postoch stávajú rovnakými ako tí, ktorých pôvodne kritizovali. To platí pre hocikoho, kto sa dostáva do plateného funkcionárskeho postu, ktorý mu navyše dáva moc. Moc a nedostatok kontroly zo strany radových členov korumpujú a je jedno, aké sme osobnosti a čo hovoríme predtým, než sa dostaneme do funkcie. Videli sme to až príliš často, aby sme si mysleli, že my sami by sme boli iní. Už len z tohto jednoduchého dôvodu odmietame platené funkcie a hľadáme alternatívy a spôsoby ako tomu zabrániť.

Napríklad, odborové zväzy a iniciatívy v Medzinárodnej asociácii pracujúcich (MAP), sa riadia takými princípmi, ktoré dbajú na to, aby skutočná moc a rozhodovanie boli v rukách radových členov. Jednotlivé úlohy spojené s chodom organizácie sú delegované. Ich vykonávatelia ich uskutočňujú vo svojom voľnom čase, bez platenia a na základe dobrovoľnosti. Neexistuje hierarchia. Takto môžu fungovať aj mnohotisícové odborové zväzy a napríklad španielska Národná konfederácia pracujúcich (CNT) mala v 30. rokoch 20. storočia vyše 1 milión členov a jediným plateným členom bol človek, ktorý mal na starosti vydávanie denníka CNT. A nie je potrebné chodiť do zahraničia ani do minulosti – podľa štatistík KOZ dnes VÄČšina odborových zväzov NEMÁ platených funkcionárov!

Je tu samozrejme fakt, že členovia Petičného výboru a ZOOP mali nemalé výdaje počas svojej činnosti. Malo by byť bez debaty, že každý člen odborov, ktorý má výdaje súvisiace s bojom a chodom zväzu by mal mať tieto výdaje preplatené. A každý OZ by mal plniť aj sociálnu funkciu a pomáhať členom a ich rodinám v núdzi. Aj v tom je sila odborov. Avšak podpora v núdzi a preplácanie výdajov je niečo úplne iné ako akceptovanie platených funkcionárov.

Druhým bodom stanov, ku ktorému sa vyjadrujeme, je voľba predsedu a jeho kontrola. Jediná funkcia predsedu je podľa nás reprezentačná - ide o hovorcu, kontaktnú osobu, toho, kto niečo podpisuje za OZ na základe mandátu členskej základne a pod. Zároveň, mandát na túto funkciu (resp. dĺžka volebného obdobia) je zvyčajne len na obdobie medzi zjazdmi OZ. Na nich členovia a členky opätovne potvrdia alebo zvolia nových delegátov na potrebné úlohy. A predovšetkým, táto funkcia by mala byť kedykoľvek odvolateľná!

Rozhodnutie ZOO Papier vstúpiť do NKOS

Keď sme prišli ako hostia na Konferenciu ZOOP, vedeli sme, že jedným z bodov programu bude aj otázka vstupu do NKOS a preto sme zhrnuli naše poznatky o tejto konfederácii s tým, že ich budeme môcť prezentovať. Netušili sme, že „diskusia“ na túto tému bude trvať tak krátko a že pravdepodobne jediní, ktorí by o NKOS niečo vedeli, budú práve zástupcovia Priamej akcie. Najviac nás ale šokovalo to, že pri pokuse o informovanie o NKOS a jej činnosti, bol náš zástupca umlčaný podpredsedom ZOOP Jozefom Danišom.

Hostia zo zahraničných autoritárskych marxistických skupín si na Konferencii pochvaľovali tzv. „workers democracy“, možnosť spätnej väzby medzi radovými členmi a predákmi a možnosť navrhovať vlastné

riešenia. Táto možnosť na Konferencii dozaista bola. Až na jeden spomínaný moment, ktorý je však o to závažnejší, že išlo o skutočné umlčanie a že u nikoho z prítomných sa nestretol s dostatočne kritickou reakciou a v danej chvíli skôr platilo, že hlas má ten, kto hlasnejšie kričí. Dôvodom takéhoto správania podpredsedu ZOOP a nedostatočnej reakcie prítomných na túto skutočnosť, bol údajne nedostatok času. Jeden z odborárov sa vyjadril v zmysle, že načo oddalovať toto rozhodovanie, načo sa furt stretávať a riešiť to. Jožo Daniš tvrdil, že „či chceme alebo nechceme, musíme sa niekam začleniť“. Do NKOS práve preto, lebo pomohli vybudovať kontakty na ministerstve práce a vybaviť stretnutie s ministrom. Takéto zdôvodňovanie podľa nás hovorí samo za seba.

Konečné rozhodnutie je výlučne vecou ZOOP. Nám zostáva iba otázka, či je toto skutočný dôvod vstúpiť do niečoho, o čom samotní členovia a členky ZOOP v podstate nič nevedia. A o akú alternatívu v skutočnosti ide?

Záver

V situácii keď sa organizujú kapitalisti a vytvárajú mocné medzinárodné štruktúry, nesmie byť našou odpoveďou odchod z odborov. Inak nám nezostane nič iné, len sa prizerat prehľbujucej sa totalite peňazí, šéfov a politikov. Pochopme jedno – oni môžu mať miliardy, ale ich moc je naozaj len zdanlivá. V skutočnosti je najväčšia sila v našich rukách. Bez nás by sa na tomto svete nič nepohlo a nič nevyrobilo.

Ak nedovolíme, aby sa v našich organizáciách vytvárala hierarchia a centralizovala moc, môžeme objaviť našu skutočnú silu. Pamätajme, my nepotrebujeme zamestnávateľov, šéfov, politikov či odborových byrokratov - to oni potrebujú nás! My oveľa viac potrebujeme cítiť, že sme si navzájom rovní a nikto nás neovláda a nemanipuluje s nami. pokračovanie na ďalšej strane

Historické skúsenosti hovoria až neprijemne jasne. Kde nastúpi na miesto sebaorganizácie, organizácia pod vedením NIEKOH (nech už vyzerá akokoľvek bezúhonne, správne a zapálene pre vec), tam sa začína koniec nádeje v skutočný boj.

Od začiatku nášho angažovania sa v boji v SCP sme boli solidárni s pracujúcimi, ktorí sa zorganizovali v ZOOP. Snažili sme sa pre ich boj urobiť všetko, čo bolo v našich silách a možnostiach, vrátane slovenskej aj medzinárodnej protestnej kampane. Verili sme, že v prípade ZOOP to bude iné, ako v doterajších bojoch na Slovensku, že možno dokonca vznikne obrovský a inšpirujúci príklad pre ostatných slovenských pracujúcich.

Vývoj situácie v ZOOP (konanie J. Daniša, vstup do NKOS a plány vytvoriť robotnícku odborársku politickú stranu) nám skôr ukazuje, že sme sa mylili.

Nechceme a nebudeme sa prizerat ako sa ďalší pokus pracujúcich o dôstojný život znovu rozplýva v nenávratne. A už vôbec sa niečoho takeho nechceme zúčastňovať. Naša podpora ZOOP bola vždy smerovaná RADOVÝM členom. To bolo v dobe, kedy sme mali pocit, že v ZOOP neexistuje delenie na radových členov a funkcionárov. Bez ohľadu na vývoj situácie sa jedna vec nemení – ako organizácia sme tu vždy boli a budeme pre bojujúcich radových členov akýchkoľvek odborov.

A na záver parafráza z knihy Georga Orwella „1984“: „Ak vôbec existuje nejaká NÁDEJ, je v pracujúcich. Pokým nebudú mať vedomosti a skúsenosti, nebudú sa búriť a pokým sa nebudú búriť, nemôžu nadobudnúť vedomosti a skúsenosti.“ S touto myšlienkou sa plne stotožňujeme a preto posielame RADOVÝM členom ZOOP pozdrav „Nič nie je stratené!“

Priama akcia – slovenská sekcia odborárskej konfederácie Medzinárodnej asociácie pracujúcich (PA-MAP), 30. mája 2005

Vitaj v krásnom svete

výber z prvomájového prehlásenia MAP o stave sveta

Sme svedkami tvrdého súperenia a útokov na práva pracujúcich na celom svete. Svetová ekonomika je v kritickej situácii, ktorá môže viesť až ku kolapsu dolára. USA predpokladali, že vojna v Iraku sa vyplatí, keď začne iracká ropa prúdiť na svetový trh. Zvýšenie ťažby ropy malo znížiť jej cenu a prudkým poklesom príjmov destabilizovať producentov z kartelu OPEC, akými sú Saudská Arábia a Venezuela. Dnes vidíme, že opak je pravdou: enormné výdaje na vojnu v Iraku (a Afganistane), vysoké ceny ropy a nižšie zisky prehlbili už beztak kritický deficit Spojených štátov.

Krajiny, ktoré vyvážajú ropu, nechcú strácať kvôli tomu, že sa s ňou obchoduje v dolároch. Pokles dolára ich núti zvyšovať jej cenu a uvažovať o prijatí eura ako druhej meny pre ropné transakcie. To vidieť na fakte, že niektoré krajiny menia bankové rezervy a prechádzajú z dolára na euro.

Stav sa dramaticky zhoršuje v spojení s energetickou situáciou a Medzinárodný menový fond už teraz bije na poplach kvôli dlhodobým dodávkam. Podľa MMF čelí svet „permanentnému ropnému šoku“ a vysokým cenám ropy, pretože sa rýchlo zvyšuje dopyt zo strany rýchlo sa rozvíjajúcich krajín a pretože kapacita nových zdrojov mimo OPEC je obmedzená. Ak naozaj nastane „ropná špička“ teraz a nie až v roku 2010, ako sa predpovedalo, narastie aj súperenie mocností. A tým sa zväčší aj vykorisťovanie pracujúcich. Bohaté krajiny vedia, že ten, kto ovláda energetické zdroje a zásobovacie cesty, ovláda konkurentov, pretože ekonomika sa opiera práve o ropu a zemný plyn.

Zmeny v Gruzínsku a na Ukrajine sú veľkým víťazstvom pre USA. Gruzínsko je tranzitnou krajinou dokončovaného ropovodu Baku (Azerbajdžán) – Tbilisi (Gruzínsko) – Ceyhan (Turecko). Ten bude viesť cez Gruzínsko a kurdské územia, no vyhne sa Rusku a Iránu. Ukrajina, ktorá je hlavnou tranzitnou krajinou pre ruskú ropu do EÚ, bude následne ako nový členský štát EÚ a NATO využívaná Spojenými štátmi ako nárazníková zóna pre podkopávanie ruských a nemecko-francúzskych zájmov.

Skutočnou nočnou morou USA a ďalších mocných štátov je ale to, že sa dostávajú do stále väčšej energetickej závislosti na nepriateľských alebo „nestabilných“ krajinách. Stratégia USA kontrolovať štáty v Euroázijskom koridore (Východná Európa - Stredná až Východná Ázia), je dôležitým doplnkom tzv. „Oblúka nestability.“ USA v ňom robia viacero vecí naraz. V Latinskej Amerike usilujú o militarizáciu Plánu Kolumbia, v andskom regióne a v Afrike rýchlo zvyšujú svoju prítomnosť, na Strednom Východe okupujú Irak a vyhrážajú sa Sýrii, v Afganistane vedú vojnu a v Strednej a Juhovýchodnej Ázii sa vyhrážajú Severnej Kórei a čelia čínskemu rastu.

Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať Strednému Východu a Perzskému zálivu, kde USA pripravujú vzdušné údery proti iránskym strategickým vojenským cieľom a podozrivým jadrovým, chemickým a biologickým vojenským zariadeniam, čím chcú vyvolať zmeny režimu v krajine. Podľa amerického novinára Seymoura Hersha používa Bushova vláda k tajným misiám v Iráne nie CIA, ale Pentagon (ministerstvo obrany), pretože CIA by musela poskytovať správy Kongresu.

Pripravované akcie proti Iránu majú, podobne ako v prípade vojny proti Iraku, veľmi dôležitý a skrytý dôvod: Hussajnov režim sa stal cieľom, až keď Irak previedol svoje ropné transakcie z dolára na euro. Irán minimálne od roku 2003 zvažuje odštartovať Ropnú burzu obchodujúcu s ropou v eurách. Dňa 16. 6. 2004 informovali noviny Guardian, že plán má byť uvedený do praxe v roku 2005.

Podľa súčasných údajov Alexander Gas & Oil je plán načasovaný na august 2005. Ak sa ho podarí spustiť, významne poškodí burzy IPE a NYMEX. Zasadí tak údery finančnému svetu, keďže petrodolarový obchod je jednou zo základní ekonomickej hegemonie. Keď vezmeme do úvahy, že USA majú ohromný deficit a slabý dolár, úspešná iránska ropná burza by bola veľkou hrozbou a USA použijú všetky prostriedky, aby tomu zabránili.

Nemali by sme byť prekvapení tým, že vojenský vodcovia ako Šaron a Bush sa správajú ako holubičky mieru. „Cestovná mapa k mieru“ vytvára z palestínskych oblastí miesta obohnané múrom. V marci 2005 viaceré zahraničné konzorciá zložené najmä

z amerických investorov, kontaktovali izraelské vládne agentúry a štátnu firmu Ropná a energetická infraštruktúra s návrhom obnoviť ropovod z Haify do Iraku, cez Jordánsko.

Ropovod môže pomôcť strategickým zájmom USA a Izraela - vyrieši izraelskú energetickú krízu a zaistiť dovoz ropy do Európy a USA. Avšak, tieto a iné plány pre Blízky Východ, vyžadujú obmedzenie alebo odstránenie „nepriateľského“ režimu v Sýrii.

Tento strategický projekt ropovodu do Stredozemia je vo svetle pripravovaných útokov na Irán ešte dôležitejší, pretože USA a EÚ sa chcú stať menej závislí na dodávkach cez Hormuzský prieliv. Irán tiež pohrozil zablokovaním prielivu v prípade útoku, čo by mohlo zdvihnúť cenu ropy na maximum.

Je dôležité odhaliť motívy ekonomických mocností. EÚ nie je humanitným blokom v opozícii k USA a Rusko je represívny štát, ktorý vedie vojnu v Čečensku, atď. A armáda USA nepomáha obetiam tsunami v Ázii len tak. Malacký prieliv je napríklad kritickou námornou cestou medzi Perzským zálivom a Južnou Kóreou, Japonskom a Čínou.

Čína, ktorá má a bude mať obrovské energetické nároky, je stále viac považovaná za hlavného strategického nepriateľa, pretože vystupuje proti USA na ázijskej „hodvábnej ceste“ („Zákon o hodvábnej ceste“ upravuje dlhodobú politiku rastu prítomnosti USA v Ázii), má blízke väzby s Iránom a súperí s USA v Afrike a Latinskej Amerike. V Latinskej Amerike majú Brazília a Venezuela zmluvy o navýšení exportu ropy do Číny a Čína zväčšuje objem obchodu so zbraňami i bežným tovarom s týmto kontinentom.

Spory medzi USA a EÚ je dobré vidieť v otázke Iránu a Číny. V iránskej otázke je EÚ miernejšia a v prípade Číny sa stavia proti USA tým, že začína hovoriť o zrušení embarga na obchod so zbraňami. USA sa bojí spojenectva EÚ s na zdroje bohatým Ruskom a rozvoja vzťahov s Latinskou Amerikou a ázijskými krajinami, ako India a Čína.

Taktika USA rozdelenia EÚ na „Starú“ a „Novú Európu“ bola otvorene odhalená pred a v prvej fáze okupácie Iraku. Príklady Iraku a Ukrajiny ukazujú, že USA sa snažia ovládnuť všetky energetické zdroje a dopravné cesty potenciálnych konkurentov. EÚ sa rozširuje a je obchodnou veľmocou. Je však vojensky slabá. Pokus urýchlil vojenskú a ekonomickú integráciu a „reformy“ vidieť aj v snahe schváliť Ústavu EÚ.

V Európe, ako aj vo všetkých ostatných krajinách sveta, je pravidlom „rast alebo smrť“. Na celom svete dochádza k útokom na verejné služby a k ich otváraní trhu a súkromným firmám. Mnoho vlád vo svete sleduje Veľkú Britániu, pretože Blairova vláda ide tak ďaleko, že odhady hovoria, že v r. 2006/2007 bude poskytovať 1/5 verejných služieb súkromnému alebo „dobrovoľnému“ sektoru.

Ďalším globálnym trendom je zmena trvalých pracovných pomerov na dočasné a ich znížená ochrana - ulahčuje sa prepúšťanie, pri zrušení pracovnej zmluvy sa ruší odškodnenie, rastie počet rôznych dočasných prác... Patrí sem aj využívanie sprostredkovateľských pracovných agentúr, čo sú nadnárodné korporácie, ktoré ničia jednotu pracujúcich a profitujú z otrockej práce.

Ďalej sme svedkami poddávania sa „logike trhu“. Byrokratické, reformistické odbory závislé na pomoci legislatívy a dotáciách od tých, ktorí vedú útoky na sociálne istoty, sa musia buď vzdať alebo bojovať. Ale, aj keď sa zmobilizujú, budú ztratené, lebo nedokážu čeliť protiútokom na viacerých frontoch a spoľahnúť sa na vlastnú silu. Stávajú sa službou – inštitúciou a bremenom na ramenách pracujúcich, nie nástrojom na samostatnú činnosť a oslobodenie.

Jediná skutočná „istota práce“, na ktorú sa ako pracujúci môžeme spoľahnúť je v nás samotných a v solidarite a akciách, ktoré dokážeme uskutočniť. MAP bojuje na poli ekonomickom, sociálnom, kultúrnom a antimilitaristickom. Tieto aktivity sa odvíjajú od základnej myšlienky MAP - nahradenie kapitalizmu a štátu slobodnou federáciou združení pracujúcich.

Organizujeme sa a bojujme proti kapitalistickému vykorisťovaniu!

*Sekretariát MAP,
Oslo, 20. apríl 2005*

Komunistická strana Rakúska predala centrum kultúrneho a sociálneho rozvoja!

Mimoparlamentná Komunistická strana Rakúska (KPOe) predala v októbri 2004 obsadené kultúrno-sociálne centrum Ernst Kirchweger Haus (EKH) vo Viedni. Obyvatelia centra z toho boli veľmi prekvapení, podobne ako väčšina členov strany. Jeden z funkcionárov KPOe Walter Baier sa v roku 2003 vyjadril, že obyvateľov EKH bude vopred informovať, ak by došlo k jednaniam o predaji budovy. Napriek tomu, sa o tom dozvedeli až z médií a to v štádiu, keď už bolo EKH predané.

Budova EKH.

Význam EKH

EKH je jediné samosprávne sociálne a politické centrum vo Viedni. Bývalá nepoužívaná škola Komunistickej strany bola obsadená v roku 1990 autonómnymi skupinami a politickými zoskupeniami tureckých migrantov. Stalo sa z nej politické centrum, kde sa ľudia, napriek represiam zo strany štátu a mediálnym provokáciám či politickým rozdielom medzi skupinami, pokúšajú realizovať emancipačnú prax. V budove má svoje vlastné priestory turecké združenie ATIGF s kaviarňou a sálou na podujatia. Samozrejme, je aj dosť miesta na rôzne koncerty a solidárne akcie. Popri knižnici, infoshope (Infoladen 10), politickej krčme Queerbeisl a archívoch sociálnych hnutí, tu nájdete aj priestory určené na núdzové prespanie pre migrantov hľadajúcich bývanie. Sídli tu tiež redakcia anarchistického dvojtyždenníka Tatblatt.

Skúsenosti a spolupráca s KPOe

Po podpise nájomnej zmluvy v roku 1991 vtedajším predsedom strany Walter om Silbermeierom (zo strany hneď nato vystúpil) nasledovali dlhoročné súdne spory. Stranícka správa nehnuteľností chcela zažalovať rôzne skupiny z EKH. Po vystahovaní spolku Romano centro si KPOe presadila nárok na

ich priestory. Boli predložené rôzne návrhy na využitie priestorov. Tie boli ignorované a za asistencie polície prišiel nový nájomník – Dachverband Serbischer Vereine, ktorá združuje srbské skupiny. Nielenže ich pristahovanie znamenalo vystahovanie dvoch rómskych rodín, ale neskôr počas ich osláv došlo viackrát k rasistickým a sexistickým prechmatom voči migrantom a ženám z EKH. Pokiaľ ide o KPOe, občasná spolupráca s nimi bola často poznamenaná problémami, keďže ide o autoritatívne organizovanú politickú stranu.

Čo ďalej?

Vec sa má dnes tak, že na mieste EKH má o niekoľko rokov vyrásť supermoderná vlaková stanica s nákupnými centrami a „príjemným“ okolitým prostredím. EKH je ale politické a sociálne centrum príliš dôležité na to, aby sa jeho obyvatelia vzdali len tak. Solidaritu im vyjadrili nielen mnohé ľavicové skupiny, ale aj niektorí členovia KPOe (ako sa zdá, vládne tam veľká nespokojnosť s vedením strany). Faktom je, že obyvatelia EKH majú platné nájomné zmluvy, avšak iba na jednu časť domu. Priestory, kde sa konajú rôzne podujatia a priestory pre autonómne bývanie majú časovo neobmedzenú nájomnú zmluvu. Pre zvyšok budovy (napr., miestnosti obývané migrantmi) existuje dohoda s KPOe o nemožnosti vypovedania na tri roky v prípade predaja domu. V krajine, kde sa post-nacionálno-socialistické „ľudové“ kruhy rukami-nohami bránia prijatiu a integrácii utečencov a migrantov je iluzórne myslieť si, že im bude v prijateľnom čase poskytnuté nejaké vhodné ubytovanie. Cieľom je však zabrániť samotnému udržať priestory tak dlho, ako sa len dá a už teraz hľadať riešenie, čo potom.

Spracované podľa Junge Welt
hs a mh

Špinavá dohoda írskych odborov

Írsky odborový zväz SIPTU, ktorý zastupuje vyše 200 000 pracujúcich zo všetkých odvetví, podpísal svoju prvú neštrajkovú dohodu. Firma Connex, ktorá spravuje Dublinské električkové trate LUAS dostala záruku, že sa nebude konať žiadna protestná akcia zamestnancov. Zamestnanci LUAS však o tom nikdy nehlasovali, a boli k dohode dotlačení svojim „sociálnym partnerom“ z Liberty Hall (sídlo írskych odborov).

V minulosti boli totiž zamestnanci LUAS dotlačení aj k vstupu do odborov SIPTU. Šéf SIPTU Noel Dowling potvrdil, že nedovolí žiadnu protestnú akciu zamestnancov v „a-kejkolvek forme“ a akákoľvek forma protestnej akcie povedie k okamžitému výškrtnutiu z výplatnej listiny a činí každého zamestnanca, ktorý sa takejto akcie zúčastní zodpovedným za možné okamžité prepustenie.

Kde je demokracia, keď ste tlačení k dohode, ku ktorej sa nemôžete vyjadriť? Aký je význam odborov, ktoré vyhlásia, že nepoužijú silu na presadzovanie požiadaviek svojich členov? Čo sú to za odbory, keď súhlasia s tým, že ktokoľvek bude štrajkovať alebo odpracuje

len požadované minimum bude vyhodенý?

Odborárski bossovia z vedenia SIPTU asi zabudli načo máme odbory. Viac ich zaujímajú členské príspevky, ako skutočná pomoc členom, zlepšenie miezd a pracovných podmienok. Spomínaná zmluva je zároveň ukážkou protichodnosti záujmov byrokracie a radových členov odborov.

Niekedy môžu byť odborárske aktivity nudné, demoralizujúce a javiť sa ako strata času. Ale mali by sme pamätať na to, že dôvod, prečo sa šéfovia a byrokra-ti snažia oslabiť pozície aktivistov, je ich ohromná moc, ktorou môžu disponovať.

Ak dokážeme vziať kontrolu z rúk by-rokratov, bude to jedna z najlepších zbraní v boji za slobodnú spoločnosť. A toto musí začať presviedčaním našich spolupracovníkov, aby prevzali iniciatívu už na úrovni pracovísk a lokálnych odborárskych združení.

Alan MacSimoin (člen SIPTU)
Z novín Workers Solidarity č. 82 preložil
-mf-

Mýtus o slovenskom zázraku

Apríl 2005, polovica volebného obdobia za nami. Je čas na skromné bilancovanie. Aký je stav našej vlasti po dvoch rokoch vládnutia pravicovej koalície? Aký život žijeme my, radoví občania, a aký oni – vládnúca elita druhej Dzurindovej vlády?

Po skúmaní rôznych vyjadrení vládnucich politikov musím konštatovať, že pre túto vládu sa hodí charakteristika mýtu. Všetko, čím sa vláda chváli je v podstate mýtus. Tento mýtus je podávaný servilnými médiami ako fakt a realita. V tomto bode treba vzdať Dzurindovi hold, podarilo sa mu presvedčiť novinárov, že to, čo robí je naozaj také, ako o tom hovorí. Podarilo sa mu presvedčiť určité politické a ekonomické kruhy - ICH, že mýtus je realita. Tých mýtov sa na Slovensku vytvorilo niekoľko:

1.) Mýtus č. 1 – Daňová reforma a zázrak rovnvej dane. Okrem toho, že rovná daň je asociálna, pokiaľ je sprevádzaná zvýšením DPH a spotrebných daní, je z pohľadu veľkých firiem irelevantná, pretože sa týka len fyzických osôb, nie právnických. To, že sadzba je pre FO i PO rovnaká je imidžová vec, už zajtra to platíť nemusí. Základný mýtus je ale tvrdenie, že sa u nás dane znižujú. To je lož! Celkové daňové zataženie na Slovensku stúplo. Dokonca aj po odpočítaní

odvodov sú dane vyššie, pretože zníženie priamych vykompenzovalo zvýšenie nepriamych daní. Nikto v Európe nemá DPH na potraviny a lieky 19% (iba Dánsko), máme daň z benzínu a nafty najvyššiu z okolitých krajín a o odvodovom zatažení ani nehovorím. Celá daňová reforma je mýtus, v skutočnosti ide len o presun daňového zvýhodnenia z obyčajných ľudí na NICH. 19 percent musí z jedného kg zemiakov zaplatiť každý, ale dividendy sa u nás nezdaňujú. ONI si to však môžu dovoliť, ONI jedia zemiaky len v reštauráciách.

2.) Mýtus č. 2 – Dôchodková reforma. Mýtus tejto reformy spočíva v jej zdôvodnení. Argumentuje sa demografickými ukazovateľmi a vyberajú sa katastrofálne scenáre o tom, ako nás bude v r. 2080 (teda za 80, slovom osemdesiat rokov) len 3 mil. a ako neutiahneme premnožených dôchodcov. V prvom rade nikto na svete, dokonca ani CIA, neplánuje svoje kroky v horizonte 80 rokov takto presne, je to hlúposť. Nikto nevie, čo bude za 80 rokov, tak ako nikto nevedel v r. 1925, že príde druhá vojna, holocaust, studená vojna a pod. A ďalšia vec je, že demografi nerátajú s prisťahovalectvom. Veď to, čo ubudne z etnických Slovákov môžu nahradiť Ukrajinci, Afgánci a iní. Táto reforma vyhovuje bankám, poisťovniam, fondom a investičným

skupinám, pretože s miliardami z našich dôchodkových úspor si oni spravia biznis a nám hodia odrobinky. Tento systém je rizikový, pretože štát ručí iba za vklad, nie za výnos a bez výnosu to nebude dôchodok, ale almužna. Ako môže investičný fond vedieť, čo bude za 80 rokov? Oni nevedia ani to, čo bude pozajtra, inak by sa vedeli vyhýbať krízam. A najväčším sústom je povinnosť vstupu do tejto „reformy“ pre všetky nové ročníky, to nemá žiadna normálna krajina na svete. Ale to ICH nezaujíma, oni nepotrebujú dôchodok z penzijných zdrojov, keď im vystačia príjmy z kapitálu.

3.) Mýtus č. 3 – Reforma verejnej správy. Tu snáď netreba nič vysvetľovať. Po tzv. reforme máme viac štátnych úradníkov ako pred reformou. Prenos kompetencií z centrálnej vlády (ako tak kontrolovateľnej) na regionálne vlády (VÚC) a miestne vlády (obce) je natolko chaotický, že sa v ňom majú problémy vyznať aj ONI, nie to ešte obyčajní ľudia. Okresy sú zrušené, ale máme cez 200 rôznych obvodných úradov. Kraje sa kryjú s VÚC a nikto nevie rozlíšiť, ktorý je ktorý. Úplný chaos je v BA, kde sa o korisť bije 17 mestských častí, 5 obvodov, magistrát, krajský úrad a VÚC. Ale ONI môžu byť pokojní, ONI po úradoch určite behať nebudú.

4.) Mýtus č. 4 – Reforma zdravotníctva. Toto je to najhoršie, čo sa mohlo stať. Tu nejde o reformu, tu ide o bohapusté spoplatnenie zdravotnej starostlivosti, ktorá ale nikdy nebola úplne zadarmo. Zdravotníctvo platíme zo zdravotného poistenia a z daní, čiže už je raz zaplatené, prečo by sme ho mali platíť znova? A tu, vážení, nejde o 20 koruny, tu ide o platené kilometre na sanitkách, o 50 Sk za deň v nemocnici (a to si aj hajzlák musíte priniesť), a najmä o to, čo nás čaká od budúceho roka – tzv. spoluúčasť pacienta na lekárskech výkonoch, čo znamená 600Sk za zlomené rebro, 30 000 za encefalitídu a čo ja viem čo ešte. A ak vieme, že daňové zataženie sa neznížilo, tak musíme konštatovať, že ide o zavedenie dodatočného zdanenia – zdravotníckej dane. Tú však ONI platíť nebudú, ONI sa liečia v rakúskych sanatóriách a nemeckých kúpeľoch.

Vo svetle uvedených mýtov – reforiem sa niet čo čudovať, ONI ich vítajú, pretože pre nich to nie sú mýty, pre nich sú to reálne výhody, reálne peniaze. Len potom netreba hovoriť o reformách, ktorých účinky budú využívať všetci. Všetci nie. Iba ONI.

Slavo

Nevinný Green, nevinný Palko, nevinná nenávisť

Keby Palko nebol nebezpečný, pretože má moc, bol by na smiech. Už opäť táral do sveta svoje nenávistné pravdy o politicky zneužitom úbožiakovi Greenovi, ktorý trestnoprávne doplatil na to, že sa odvážil prezentovať svoj nepopulárny názor na verejnom mieste.

Pripomeniem, že švédsky pastor v jednej zo svojich kázni označil homosexualitu za rakovinový nádor spoločnosti. Švédsky súd sa mu za jeho neohrozenú občiansku otvorenosť exemplárne pomstil mesačným väzením. Chudák pastor disident. Musí bojovať proti socialistickej totalite ľudských práv...

A náš odvážny minister Palko sa zastáva jeho ľudského práva na slobodu prejavu. Pred poslancami branno-bezpečnostného výboru NR SR úlisne zmiernil svoje ťaženie proti občanom „vlastného“ štátu a uviedol, že diskusia na túto tému vznikla na základe nedorozumenia, resp. nedokonalého poznania Greenových výrokov. Dokonca priniesol poslancom ich preklad.

Neviem, ako sa prekladom dá zmierniť Greenov diskriminačný prejav, plný homofóbnej neznášanlivosti. Neviem, ako sa dá farizejstvom zmierniť Palkov strach z homosexuálov, ktorý mocensky transformuje na politickú kartu - lov na voličov obdobne vystrašených a nenávidiacich všetko iné ako je tzv. norma - vedome tým zneužívajúc svoje postavenie, svoju moc na podnecovanie nenávisťi jednej časti občanov voči inej.

Už ma otravuje katolícke vymývanie mozgov, že nepraktikovaná homosexualita je vlastne v poriadku, čo v preklade znamená, že s nikým nespíaci frustrovaný homosexuál je v poriadku, ale živý človek, ktorý žije a spí (vážení priatelia, áno, aj to) s tým, ku komu cíti psychickú a fyzickú náklonnosť, nikomu tým neubližujúc a sebe doprajúc vnútorne naplnený spokojný život (aké nechutné, amen!) - to už v poriadku nie je. Homosexulita je živá, pomerne bohato medzi ľuďmi (aj katolíkmi, pán Palko) rozšírená alternatíva citového

a fyzického prežívania kvalitného života. Alternatíva k tzv. majoritnej heterosexuálnej norme. Niekedy si dovoľm o tej väčšine pochybovať, tolko poznám gejev a lesbiab zo všetkých vekových a sociálnych vrstiev, ale to je na inú debatu... Vďaka, páni a dámy, za vašu majoritnú ponuku. Ďakujem, nie. Som šťastná vo svojej inakosti už preto, že sa nepodobám Palkovcom, Lipsícovcom, Čarnogurským, Hrušovským, Záborským, Slotom a im podobným nositeľom jediných správnych myšlienok a správneho života. Vďaka, že nie som ako oni/ony. Nemohla by som sa na seba pozrieť do zrkadla bez nevoľnosti v žalúdku.

Už zase som osobná, emociálna a nepríjemná. To sa ale len trápne opakujem po pánovi Palkovi - s tým rozdielom, že to neskrývam pod rúšku záchrany sveta pred rakovinou. Som osobná, pretože vnímam veľmi osobne nebezpečné ďalšie Palkove tvrdenie, že homosexualita je problém a riešením nie je podľa neho tváriť sa, že to tak nie je.

Neviem, kam až môže Palko a jeho druhovia vo svojom svätom boji proti akejkoľvek inakosti zájsť, neviem, kam až môže dosiahnuť ich moc a aké môže mať následky... Jedno viem určite. Mám týchto kecov už plné zuby. A začínam sa báť... Po rokoch sa opäť začínam báť. Palko zatiaľ totiž povedal len A - homosexualita je problém, treba ho riešiť. Kde je a aké bude B? Ako riešiť tento problém? Vyhostením na ludožrútni obývaný ostrov? Trestnými postihmi? Charitou, keď sa s nami budú verní katolíci/katolíčky, budúci svätci, ženiť a vydávať, aby nás zachránili pred šírou pekelnou? Blázincami? Koncentrákmi? Plynovými komorami? Odtiaľ už ale nebudeme môcť platíť dane...

Hana Fábry

Autorka je lesbická politická aktivistka
Prevzaté z www.changenet.sk
(redakčne krátené)

Katolícky triumvirát Lipsíc-Palko-Fronc nám vo svojej križiackej výprave očistiť Slovensko od hriechu a zaviesť trocha stredovekom zatuchnutú „katechickú“ morálku prichystal ďalšiu novinku. Mohlo k tomu dôjsť napríklad takto:

Boží lúč dorazí do Bratislavy. Najprv osvieti ministra spravodlivosti a zjaví mu hroznú pravdu o marihuane, ktorá je nebezpečnejšia ako alkohol, takže minister si

alebo zatracovať marihuanu. Som však za to, aby sa jej užívatelia nekriminalizovali a aby sa táto droga legalizovala. Nevidím dôvod týchto ľudí kriminalizovať a trestať. Hrozba represie nikdy nikoho od experimentovania s drogami neodradila. Ak najprísnejší drogový zákon v EÚ bude schválený a bude sa dodržiavať naozaj dôsledne, skončia mnohí mladí aj starší „huliči“ za mrežami. Možno len na pár mesiacov, na výstrahu...

Proti marihuane

uvedomí, že jej užívanie treba potrestať. Konkrétne troma až 10 rokmi odňatia slobody. A je tu novela Trestného zákona. Na rade je zásadový a tvrdý minister vnútra. Lúč ho takiste osvieti a minister, ktorý sa v drogách razom vyzná rovnako ako v oblasti sexuálnych vzťahov či literárnej kritiky zisťuje, že marihuana je návyková vstupná brána k tvrdým drogám! A sú tu marihuanové razie kukláčov na stredných školách. Obaja ministri vedia, že na zatúlané aj poslušné ovečky všade číha diabolské pokušenie a zlo. Chcú mu čeliť spoločne a rozhodne, zo svojich ministerských kresiel.

K jadru veci – zložky vnútra a spravodlivosti, obe v rukách KDH, vykazujú výnimočný a koordinovaný záujem kriminalizovať užívateľov marihuany. Nebudem obhajovať

Ale možno aj na pár rokov, ak bude treba... (A vôbec, aká je pointa tejto výstrahy?!)

Je evidentné, že marihuana nezapadá do oficiálneho katolíckeho obrazu sveta. Rovnako ako tam nezapadá emancipovaná žena, gay, lesba či pomaly už povestný „ľavicový liberál“, ako zvykne minister Palko nazývať svojich oponentov, resp. všetkých zástancov progresívnych názorov a slobody voľby. Veľa vecí v dnešnom svete nezapadá do ich obrazu z minulosti. A bude ich pribúdať. Oni to vedia, ale nevzdávajú sa. Preto, kým majú moc, budeme milostivé slovo božie, pretavené ministrami Lipsicom a Palkom do hmatateľnej represie väzenského múru a policajného obušku, počuť na Slovensku asi častejšie.

vg

Bohatí bohatnú...

Podľa Správy o svetovom bohatstve 2005 (2005 World Wealth Report), ktorú zverejnili spoločnosti Capgemini a Merrill Lynch, celosvetová hodnota majetku veľmi bohatých osôb druhý rok v poradí výrazne rástla. Celkový rast predstavoval ku koncu roka 2004 v porovnaní s predchádzajúcim rokom 8 %. Hodnota majetku prekročila 30,8 bilióna amerických dolárov.

Počet veľmi bohatých osôb, t.j. osôb, ktorých čistý majetok presahuje hodnotu 1 mil. USD (bez započítania hodnoty ich hlavného sídla), sa zvýšil o 7,3 % na 8,3 milióna, čo v absolútnych číslach znamená celosvetový prírastok 600 000 osôb. Na čele je Severná Amerika s takmer 10 % rastom na 2,7 milióna osôb, čím prekonala Európu s 2,6 milióna veľmi bohatých osôb. Miera rastu v juhovýchodnej Ázii prekročila 8 % a počet bohatých osôb vyskočil na 2,3 milióna. Rast tu bol dvakrát vyšší než v Európe.

Slovensko v tohtoročnom ročníku štúdie nebolo sledované. Predpokladá sa však, že na Slovensku bude rásť počet bohatých osôb spôsobený dynamikou ekonomiky, ako aj rovnou

daňou, ktorá zrovnoprávňuje nadobúdanie privateho majetku s firemným.

V Českej republike mali koncom roka 2004 približne 11 800 osôb s viac ako 1 mil. USD v investičnom majetku, čo je oproti roku 2003 nárast o 5,7 %.

Analytici spracovateľov uvádzajú, že v drvivie väčšine ide o finančných špekulantov a osoby, investujúce akcie na kapitálových trhoch, prípadne zarábajúce na raste cien ropy.

Rast v roku 2005 by mal byť v porovnaní s rokom 2004, keď došlo k najväčšiemu ekonomickému rastu za posledných dvadsať rokov, miernejší. Celosvetový rast spomalí kombinácia radu faktorov vrátane rastúcej inflácie a úrokových sadzieb, ktoré budú mať negatívny vplyv na hodnotu finančných aktív. Dá sa teda očakávať, že v nasledujúcich piatich rokoch porastie bohatstvo milionárov na celom svete o 6,5 % a v roku 2009 dosiahne hodnotu 42,2 bilióna USD.

35 % svetovej populácie žije na hranici príjmu 1 dolár denne na osobu.

www.itnews.sk

Asertivita - alternatíva k pasivite a agresivite alebo Ako sa k sebe správať ako ľudia

Slovo asertivita má svoj pôvod v latinčine – **assere** znamená **tvrdiť, uisťovať, zdôrazňovať**. V slovenčine sa niekedy nahrádza pojmi ako „**zdravé sebakpresadenie sa“ alebo „zdravé sebavedomie“, pre potreby nášho článku sú tieto ale nepresné a nepoužiteľné aj vďaka ich zaužívanému spájaniu s „na úkor iných“**. Uplatnením prvkov asertívneho správania ako spôsobu **humánneho presadzovania a obhajovania záujmov, postojov a názorov v procese komunikácie môžeme dosiahnuť, že jednotlivec bude v sociálnom vzťahu aktívny, spolupracujúci, otvorený, úprimný, ochotný poskytnúť pomoc a podporu, citlivý, tolerantný, ohľaduplný a schopný pristúpiť na kompromis pri riešení problému z pohľadu spoločného cieľa**.

Pasivita – agresivita – asertivita

Čo nám asertivita ponúka, prečo by sme mali byť „vyzbrojení“ asertívnymi spôsobilosťami? V správaní sa človeka má pasivita rovnako ako agresivita hlboké korene – v minulosti mali naši predkovia pri riešení konfliktov k dispozícii dva základné prostriedky: útek (pasivita) alebo boj (agresivita).

Mnohí ľudia nevyjadrujú svoj názor, nepovedia čo si myslia, lebo už dopredu sú „presvedčení“, že nepochodia a nebudú úspešní. Boja sa reakcie okoloia, obrazne, ale aj prakticky pred problémom utekajú, vnútorne sa však trápia. A keď, ako sa vraví, pohár pretečie a dostanú sa pod tlak, vo chvíli keď už nemajú kam utiecť, namiesto racionálneho sa uchýlia k emocionálnemu riešeniu a komplikujú situáciu. Pasívny človek nedokáže jasne vyjadriť svoje prania a potreby. Je neistý, spochybňuje alebo hneď ospravedlňuje svoje rozhodnutia, nemá jasno vo vlastných želaniach a potrebách. Lahko a rád sa prispôbuje, odmieta zodpovednosť. Často premýšľa o tom, čo, kedy a ako komu povedal, či to bolo správne alebo vhodné a aké to bude mať následky. Je zbytočne bojazlivý a skromný. Z pohľadu asertívneho správania však treba pripomenúť, že určite nemožno každú pasivitu, pokoru či dokonca rezignáciu, vzdávanie sa, považovať za porážku.

Protipól pasivity predstavuje agresivita, ktorej podstata spočíva v bezohľadnom presadzovaní sa na úkor iných. Človek uplatňujúci takýto postup sa prejavuje arogantne, bez rešpektu, násilnícky. Násilím sa rozumie násilie fyzické rovnako ako psychické, pričom to druhé môže tiež dosiahnuť kruté a sofistikované formy. Vďaka takémuto správaniu agresor niekedy dosiahne úspech, tento je však vykúpený rezervovaným až odmietavým vzťahom okolia k nemu, odstupom od neho. Agresora však názory ostatných v skutočnosti nezaujímajú. Rád by pôsobil autoritatívne a odvážne, ale výsledný dojem skôr vystihuje „pseudosebavedome“. Často vo svojom prejave používa sarkazmus a iróniu, „zahmlieva“ a informuje zavádzajúco a od veci, čím degraduje osobu, ktorú informuje. Uspokojenie jeho potrieb a záujmov má byť dôležitejšie než všetko ostatné.

Je dôležité uvedomiť si, že žiadny človek nie je iba pasívny alebo iba agresívny. Vždy v sebe máme niečo z toho aj z onoho – u niekoho prevažuje pasivita, ale môžu nastať situácie, kedy reaguje agresívne a naopak. Keď si teraz predstavíme možné ľudské správanie ako priamku medzi dvoma extrémnymi pólmi pasivity a agresivity, asertivita bude niekde uprostred.

Partner ako nepriateľ

Oba spomínané extrémne spôsoby jednania majú spoločný základ, spoločného menovateľa – nositeľ takéhoto správania obrazne vníma druhú stranu ako súpera, ako nepriateľa, ktorého cieľom je škodiť mu. V prípade agresívneho typu sa navyše pre-

javuje potreba „nepriateľa“ v komunikácii podľa možnosti „poraziť“. Jeho cieľom môže byť namiesto naplnenia zmyslu komunikácie pocit víťazstva, vedomie sily (napr. väčšej argumentačnej zručnosti) alebo masturbácia vlastného „nafukovacieho“ ega. Samozrejme, niekedy je nutné, napr. v dôležitej debata, argumentačne presvedčiť a vyhrať. Medziľudské vzťahy, na ktoré chceme aplikovať asertivitu, však považujeme v tomto prípade za osobné. V nich je prvoradým zmyslom komunikácie maximálne možné priblíženie stanovísk a úplné vzájomné pochopenie sa, nie abstraktná súťaž o „pravdu“. Nezanebateľnú rolu zohrávajú tiež rôzne mocenské stratégie a „postranné úmysly“, ich vplyvom sa však zaoberať nebudeme.

Protikladom týchto neproduktívnych a deštruktívnych prejavov je asertívne sa správajúci človek, ktorý je schopný a snaží sa presne a jasne vyjadriť o čo mu ide, ako hodnotí situáciu, čo si myslí, cíti a prežíva. Má v podstate pozitívny postoj k druhým ľuďom a primerané sebavedomie. Dokáže počúvať, pristúpiť na kompromis, koná pokojne a rozvážne, pôsobí uvoľnene a na okolie kladne. Delí sa o svoj čas, o záujem, o skúsenosti, o zážitky – zdieľa svoj život s ostatnými.

Hlavným zmyslom uplatňovania asertívnych práv v živote je tak snaha nepripustiť manipulatívne správanie druhých ľudí voči nám. Typov osobností, ktoré manipulujú často, radi, väčšinou skryte, ale aj úplne drzo a otvorene, je viacero. Na ilustráciu stručne charakterizujeme niektoré z nich:

Diktátor – autoritatívny šéf, učiteľ, rodič, partner, ktorého „povedal som“ je jednoznačné a neodvolateľné. Odvoláva sa na tradície, skúsenosť, iné authority. Svoju pravdu považuje za jedinú.

Drsňák – agresívny človek, ktorí ukričí svoje okolie. Manipuluje svojou hrubosťou, vulgárnosťou a zastrašovaním. Myslí si, že len on má pravdu, má potrebu presadiť sa každých okolností.

Mafián – je ochrancom iného človeka dovtedy, kým mu ten slúži a zastáva jeho názory. Ak sa jeho postoj zmení, kritizuje ho, je ochotný ho až zničiť. Jeho krédom je „Kto nejde so mnou, ide proti mne.“

Vypočítavec – je dobrý herec a volí podľa toho, ako sa mu to práve hodí – buď taktiku cukru alebo biča, prípadne akože na všetko zabudol. Má však veľmi dobrú pamäť a v príhodnej chvíli to všetko „spočíta“. Klame.

Brečtan – manipuluje s druhými tak, že sa prisaje na schopnejších ľudí s tým, že predstiera závislosť na nich, ale v skutočnosti na nich parazituje. Dokonale sa pretvaruje.

Asertívne techniky

Asertívny človek dokáže prehliadnuť manipuláciu týchto typov a aj za cenu straty určitých výhod ju odmietnuť, aby zostal sám sebou. V skratke: „Staneš sa tým, čím sa môžeš a musíš stať len vtedy, keď to budeš sám chcieť.“ Asertivita chráni pred manipuláciou, rieši rozpor medzi pasivitou a agresivitou,

ochraňuje naše práva aj práva ostatných, učí povedať nie bez pocitu viny, učí požiadať, prijať kompromis a dospieť k dohode, učí rešpektovať a prejať záujem. Realizuje sa prostredníctvom komunikácie a dosahuje rôznu intenzitu:

1. Základná asertivita – v správaní sa prejavuje jednoduchým vyjadrením citov, myšlienok, názorov a postojov, napr.: „Potešil ma tvoj záujem.“ alebo „Nemám chuť sa o tom rozprávať.“

2. Empatická asertivita – obsahuje vcítenie sa do pocitov druhých ľudí, napr.: „Viem, že s tým nesúhlasíš.“

3. Stupňovaná asertivita – uplatňuje sa vtedy, keď náš partner ignoruje naše stanovisko, či dokonca porušuje naše práva, napr.: „Poznám tvoj názor, ale trvám na svojom. Ber to prosím do úvahy.“

4. Konfrontatívna asertivita – používa sa v tých prípadoch, keď dochádza k rozporu medzi slovami a činmi partnera, pričom žiadame vysvetlenie, doplnenie informácií, napr.: „Dohodli sme sa úplne inak. Chcel by som vedieť, prečo sa tak správaš!“

Namieste je teraz otázka, akým spôsobom v praxi naplniť predchádzajúce stupne asertívneho správania?

Odpoveď nájdeme v asertívnych technikách:

Pokazená gramoplatňa – technika založená na pokojnom a trvalom opakovaní toho, čo chceme, v presadzovaní si svojho bez pocitu zlosti.

Otvorené dvere – technika, ktorá učí akceptovať kritiku správania sa – uznávam, že v tom, čo hovorí môj oponent môže byť kus pravdy, napr.: „Môžeš mať pravdu...“, „Je možné, že...“, Pripúšťam...“

Voľné informácie – technika, ktorá učí rozlišovať v konverzácii prvky zaujímavé a dôležité pre partnera a zároveň ponúknuť voľné, nevyžiadané informácie. Napr.: „Aj ja som mal ten problém. Povieť vám, ako som ho riešil, ak chcete.“

Negatívna asercia – technika, ktorá učí uznať si naše chyby a omyly tak, že súhlasíme s kritikou našich skutočných negatívnych kvalít. Napr.: „Máte pravdu. Mal som si dávať väčší pozor.“

Negatívne vypytovanie – technika, ktorá vedie k aktívnej podpore kritiky s cieľom použiť získané informácie alebo ich vyčerpať. Napr.: „Prečo tak postupuješ? Vysvetlíš mi to?“

Selektívne reagovanie – technika, ktorá umožňuje vyrovnáť sa s kritikou, pričom na neadekvátnu, neadresnú či príliš všeobecnú kritiku nereagujeme. Umožňuje vyhnúť sa skratovým, unáhleným alebo podráždeným reakciám.

Prijateľný kompromis – technika, podľa ktorej možno pristúpiť na prijateľný kompromis v prípade, že nie je ohrozená naša sebaúcta.

Asertívny kompromis – technika, ktorá nás oslobodzuje od agresivity a umožňuje nám nevzdať sa svojej požiadavky ani nabudúce, avšak až po adekvátnej argumentácii. Napr.: „Dobre, dnes to teda nechajme tak, ale potrebujem tvoju pomoc čím skôr.“

Mlčanie – tiché prikrývovanie je niekedy viac ako slová, zvlášť s chápaným pohľadom, ktorý definitívne kritizujúceho presvedčí, že nie je dôvod pokračovať v kritike, a že všetko je úplne jasné.

Asertívne správanie teda predpokladá:

- voľné, jasné a spontánne vyjadrovanie sa
- dostatočnú a otvorenú komunikáciu
- akceptovanie a tolerovanie iných
- samostatné rozhodovanie sa
- dorozumenie sa dohodou
- zbavenie sa predsudkov
- pochopenie svojich práv, svojho postoja a svojej zodpovednosti v konkrétnej situácii
- pochopenie práv, postojov a zodpovednosti ostatných v konkrétnej situácii

Tým, že v asertívnej komunikácii hovoríme to, čo si myslíme, zároveň neponížujeme ani sa nepovyšujeme, nepodceňujeme ani nepreceňujeme, prijímame kritiku a neobviňujeme iných – celkovo sa stávame istejšími. Ale pozor – aj asertivitu treba používať „s citom“. Netreba vždy útočiť so zbytočne „ťažkým kalibrom“. Či už pasívne, agresívne alebo asertívne správanie, každé z nich môže mať aj manipulatívne motívy a prejavy. Manipulácia prebieha práve a len vtedy, keď sme si vedomí, že určitou technikou alebo určitým spôsobom človeka ovplyvňujeme, a zároveň sme si vedomí, že dotýčenému človeku to niečím uškodí a nám to prospeje, že sa obrazne povedané „zvezieme na jeho chrbáte“.

Zlepšenie si vlastných pozícií medzi ľuďmi s pomocou asertivity sa nedeje na úkor iných. Jedným z jej základov je totiž poctivosť voči sebe, čo znamená mať jasno v tom, kto som a čo cítim. Najlepšie výsledky má asertivita ako obrana proti manipulácii a dvaja asertívni ľudia sa vďaka lepšej komunikácii pravdepodobne dohodnú rýchlejšie a pohodlnejšie. Treba ale pripustiť, že v bežnej praxi sa nie vždy ľahko rozlišujú prejavy asertívneho správania od prejavov útočnosti, nepriateľstva a arogancie či prílišnej poddajnosti, podriadenia a servility. Sme len ľudia a dochádza aj k chybám a nerozumeniám.

Asertivita je jednoduchá križovatka ciest, z ktorých jedna nás vedie k pasívnemu, resp. agresívnemu správaniu a druhá k naplnenej sebarealizácii, slobodnému a spontánnemu konaniu. Učiť asertivite iných, ale aj seba samého znamená spolupodieľať sa v dlhodobej perspektíve na vytváraní ľudskej dôstojnosti.

Súčasná asertivita má výrazne etický rozmer. Na prvý pohľad môže pôsobiť „chladne“ alebo „príliš racionálne“, je však len na nás, kedy, ako a voči komu ju použijeme. Aj v medziľudských vzťahoch založených na rovnosti, solidarite a rešpekte je určite čo zlepšovať.

Spracoval -mh-

A na záver „Desatoro“

1. Mám právo posudzovať svoje vlastné správanie, myšlienky a emócie a byť za ich dôsledky sám zodpovedný.
2. Mám právo neposkytovať žiadne zbytočné ospravedlnenia a vysvetľovania svojho správania.
3. Mám právo posúdiť, či a nakoľko som zodpovedný za riešenie problémov iných ľudí.
4. Mám právo zmeniť svoj názor.
5. Mám právo robiť chyby a byť za ne zodpovedný.
6. Mám právo robiť aj nelogické rozhodnutia.
7. Mám právo byť nezávislý od dobrej vôle iných.
8. Mám právo povedať „ja neviem“.
9. Mám právo povedať „ja ti nerozumiem“.
10. Mám právo povedať „ja to vidím inak“.

Chomského nahrávky

Tri audiokazety od What´s Left

John Dewey raz poznamenal, že „demokracia začína konverzáciou“. Ako tvrdia What´s Left, tieto kazety sú pokusom rozšíriť tento, pre demokraciu tak rozhodujúci dialóg.

Noam Chomsky hovorí o anarchizme

Čas: 45 min., nahraté 4. Marca 1997

Počas tohto zhromaždenia novinárov Noam Chomsky odpovedá na otázky týkajúce sa anarchizmu a autority. Svojím obvyklým neformálnym štýlom ide výrečne zas a znovu priamo k veci. Po otázke „Čo je anarchizmus?“, hovorí Chomsky o tom, že jeho základný princíp pochádza z klasického liberalizmu a osvietenstva; že akákoľvek forma dominancie alebo autority, či už je v rodine alebo globálnej ekonomike, sa snaží demonštrovať, že je legitímna.

Na otázku, čo je legitímna autorita Chomsky odpovedá, že je „úlohou tých, ktorí majú autoritu, to demonštrovať“. Uvádza príklad: „Ak sa moja vnučka rozbehne cez cestu a ja ju schmatnem, je to autorita, a je mojou úlohou dokázať, že je opodstatnená a myslím, že keby proti tomu niekto namietal, vedel by som argumentovať, že je to legitímna autorita. Brenno dokazovania je však vždy na tých, ktorí ju uplatňujú, a platí to, či už ide o mužov a ženy, rodičov a deti, vlastníkov a nájomníkov, štát a ľudí, ktorí mu slúžia, Medzinárodný menový fond a ľudí, ktorí sa riadia jeho príkazmi, kdekoľvek na svete... Takže neexistuje univerzálna definícia toho, čo je legitímna autorita. Je na tých, ktorí uplatňujú autoritu, aby dokázali jej legitimitu; na nich je bremeno dokazovania. Ak nedokážu niesť toto bremeno a vysvetliť, prečo je to, čo robia, legitímne, nemajú žiadne právo uplatňovať túto autoritu a anarchisti sú jednoducho ľudia, ktorí sa s tým snažia niečo robiť.“

Na otázku, či bola zodpovednosť presunutá na jednotlivcov, Chomsky odpovedal, že vyzývať k dokazovaniu musia ľudia. Vysvetľuje to tým, že „povedzme, je na ženách, aby protestovali proti štruktúram, v ktorých sa predpokladá, že budú umývať riad a ukladať deti do postele... (a) je na mužoch v patriarchálnych rodinách, aby čelili tejto výzve... Bolo by nádherné, ak by so zdôvodňovaním autority prišli tí, ktorí sú v pozícii autority, to sa však deje zriedka; keď ste v pozícii autority, istým spôsobom sa stotožňujete s hodnotami, ktoré hovoria, že je to správne a oprávnené.“ Chomsky má za to, že väčšina ľudí sa považuje za „slušných a poctivých“ a ako tvrdí, „je veľmi ťažké pozrieť sa do zrkadla a povedať: Som hajzel.“

Na otázku, či je štát legítimny, reaguje svojim pokojným vecným štýlom: „Väčšina otrokárskech spoločností bola otrokmi akceptovaná ako legítimná a nevyhnutná.“ To isté môžeme dnes povedať o ľuďoch, ktorí majú svoje zamestnanie „a takmer bez výnimky považujú postavenie, kde sa musia najímať, aby prežili, za legítimne... Indoktrinácia a propaganda v súčasnosti dosiahla takú mieru, že ľudia považujú túto formu podriadenosti za legítimnú. Či by mali je iná otázka, faktom zostáva, že zatiaľ to tak je.“

Tento priamočiari lingvista si vytvoril „media-speak“ štýl, ktorým sa mu darí vysvetliť libertariánske myšlienky a názory na svet. Témy, ktorým sa venuje sú rôzne. Od Španielskej občianskej vojny a Americkéj občianskej vojny, po poukázanie na to, že „ak chce Líbya spraviť nejaké teroristické akcie, najme si množstvo ľudí a keď chcú vykonať teroristické akcie USA, najmú si teroristické štáty, veľkých machrov.“ Myslí si, že zodpovednosť zdôvodniť opodstatnenosť protestu, je zvyčajne na tých, ktorí si uvedomujú svoje podriadené postavenie. No práve uvedomiť si toto postavenie je to najťažšie. Chomsky má veľmi citlivý a vecný štýl, ktorým sa dostáva k jadru veci a odкрýva nám, ako štát v skutočnosti funguje; osviežujúce a zároveň mrazivé počúvanie.

Noam Chomsky diskutuje s Richardom Perlom

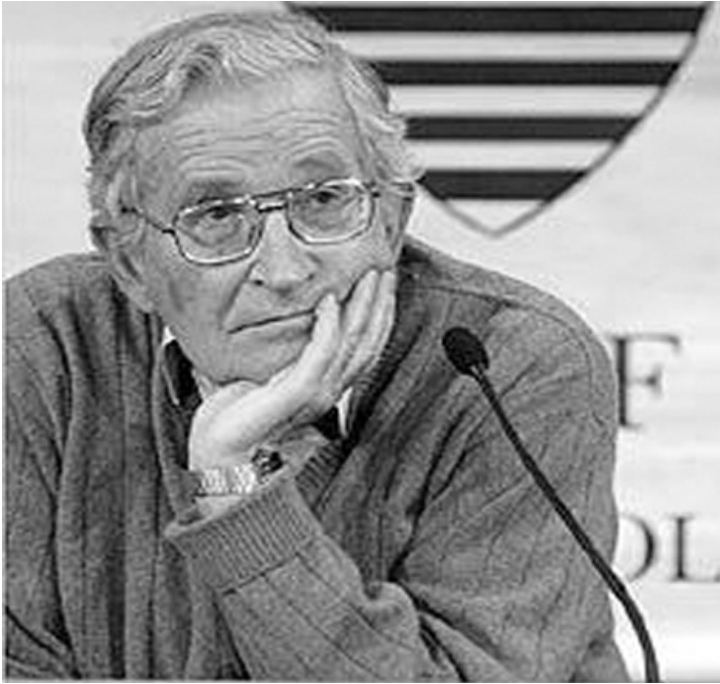
Čas: 1 h 40 min., 2 kazety, nahraté v r. 1999

V tejto živej debate si Noam Chomsky a Richard Perle vymieňajú svoje odlišné pohľady na históriu a motívy americkej zahraničnej politiky. Richard Perle bol tajomníkom ministerstva obrany od r. 1981 do r. 1987, a v čase tejto nahrávky pôsobil v AEI (Americký inštitút pre podnikanie).

Chomsky nahadzuje svoje obvyklé tem-po, nenútene pripomína fakty o čom, by táto debaty mala byť (každý rečník v úvode povie svoje stanovisko a druhý reaguje). Svoje vyjadrenia zakladá na publikovaných nahrávkach, správach a citátoch Richarda Perla a jeho spolupracovníkov, a poukazuje na to, ako USA šíria „poriadok“ po svete. Vo vzácnom momente, keď prestáva používať priame citáty, ponúka svoj osobný názor a poznamenáva, že „Reaganova administratíva je zodpovedná za zverstvá, ktoré sa dajú prirovnáť k zverstvám Pol Pota.“

Richard Perle odpovedá nesúvisle, keď hovorí, že nevidel žiaden z týchto dokumentov či správ a neskôr tvrdí, že nemôžeme veriť všetkému, čo čítame vo vládných dokumentoch (čomu sa publikum nestačí čudovať). Perle tápe a tvrdí, že Chomsky nemôže chápať spôsob, akým pracuje vláda, pretože nikdy vo vláde nebol. Väčšinu svojho času hovorí od témy a dokáže povedať len veľmi málo podstatného. Keď si začne uvedomovať, že nesedí pred „svojím“ publikom, vyvoláva veľké pobavenie.

Publikom položené otázky vedú k debate o tom, kto vlastne robí zahraničné politické rozhodnutia USA. Čo sa týka definovania „terorizmu“ a používania „preventívnych síl“ (proxy forces) Spojenými štátmi na usku-točňovanie štátom podporovaného terorizmu,

Perle dáva niekoľko jednoslovných odpovedí, z ktorých je jasne vidieť jeho „nahotu“. Jeho rozpaky sú ešte očividnejšie, keď sa pokúša brániť izraelské akcie, načo Chomsky zacituje z izraelských vládných záznamov publikovaných v hebrejšťine, ktoré priamo vyvracajú Perlove tvrdenia.

Prvá otázka, ktorú som položil sám sebe bola, prečo sa toho Richard Perle vôbec zúčastnil? Možnože jeho zločinom je práve to, že nedokáže prestať hovoriť. Tak či onak, je skutočne príjemné počuť bezradnosť v jeho hlase.

Noam Chomsky - pohľad do pekla

Čas: 2 h 16 min., nahraté 22. marca 2002

Táto prednáška bola benefičná pre Centrum pre mier a spravodlivosť Peninsula v kalifornskom Palo Alto.

Chomsky začína tým, že pripomína, že keď prišla pred 20 rokmi do úradu Reaganova administratíva, deklarovala, že stredobodom americkej zahraničnej politiky sa stane voj-

na proti medzinárodnému terorizmu a že sa sústredí na Strednú Ameriku a Stredný Východ. Toto bolo opätovne deklarované po 11. septembri, tá istá vojna, tá istá rétorika, tí istí ľudia. A aj praktické kroky viedli podobným smerom. Ale o tejto nie tak dávnej histórii nebolo povedané nič, hoci na miestach ako Stredná Amerika a Stredný Východ nezabudli, že „ochrancovia civilizácie“ spustili teroristické kampane bezprecedentného rozsahu a násilia, ktoré niekoľkonásobne prevyšovali „skutočný“ terorizmus. Ponúka príklad akcií Turecka proti Kurdom, ktoré boli organizované, platené, podporované a podnecované z Washingtonu, najmä Clintonom. Turecko sa tak stalo jedným z popredných príjemcov americkej pomoci a dostalo od USA 80 % zbraní. Represie voči Kurdov na juhovýchode Turecka sa dajú považovať za „americkým modelom“ vedenia vojny proti terorizmu.

V r. 1999 sa ohnisko pozornosti presunulo na Kolumbiu. Nasledovala ďalšia veľká vojna proti terorizmu, podobná tým predchádzajúcim. Chomsky pripomína svojim poslucháčom, že základom americkej politiky je, že „terorizmus je vedený ostatnými proti Spojeným štátom; ak my zasahuje proti nim, nie je to terorizmus. V Spojených štátoch je táto „pravda“ univerzálna, v literatúre ani inde nenájdete výnimku.“

Chomsky poznamenal, že dnes je 40. výročie dňa, kedy Kennedy ohlásil, že americké letectvo bude bombardovať južný Vietnam, čím inicioval začiatok chemickej vojny za účelom zničiť úrodu prostredníctvom „úradne schválených“ útokov napalmom.

„Spojené štáty a ich spojenci sú prednými teroristickými štátmi,“ hovorí, načo veľká časť poslucháčov vykrikuje a tlieska na znak súhlasu a Chomsky, bez toho, aby sa zastavil, pokračuje v svojej v prednáške. „Aby získalo oprávnenie pre svoje zverstvá v Čechensku, Rusko sa s radosťou účastní vojny proti terorizmom... to isté Čína, Izrael, ... Turecko zvýšilo represie a teraz sa mu za tieto snahy dostáva úcty.“

Po 11. septembri a po Bushovej srdcervúcej otázke „Prečo nás nenávidia, keď my s nimi zaobchádzame tak dobre?“ (sála sa otriasa smiechom), sa niektoré americké médiá začali pýtať na zámožných moslimov, bankárov, právnikov, manažérov, atď. na Strednom Východe. Prírodzene, opovrhujú Bin Ládinom, pretože sú jeho hlavnými cieľmi, ale ukazuje sa, že najviac kritiky smerujú k Spojeným štátom, pretože sa dôsledne stavajú proti demokracii a nezávislému rozvoju a podporujú skorumpované a kruté režimy, ako napríklad dnes už 35 rokov trvajúcu izraelskú vojenskú okupáciu.

Chomsky sa takto postupne dostáva od CIA k studenej vojne a americkému terorizmu a ani si nestihnute uvedomiť a je po časti prednášky, ktorej mu ľudia kladú otázky a on odpovedá. Ako je možné, že Chomského je možné počúvať do nekonečna? Disponuje obrovským množstvom faktov, čísel a citátov a aj ich používa, pričom publikum niekedy skutočne prekvapia. Napríklad: „Spojené štáty vedú diplomovaný šialenci.“ Nestáva sa často, že by niekto z nás mal možnosť počuť tak zhustenú históriu udalostí, ktoré ničia náš svet a ľudí, očistenú od politického jazyka a prezentujúcu pohľad obetí. A hoci je zvuková kvalita nahrávok niekedy nie najlepšia a témy sa opakujú, je to veľmi dobrý zdroj, ktorý stojí za to zohnať si. Dobrá práca, What´s Left.

Podľa časopisu *Direct action* č. 33 vydávaného Solidarity federation (MAP Veľká Británia) spracoval Patrik Král

Tak trochu iná káva

Pred desiatimi rokmi sa štyridsať malých farmárov z okolia mesta Tenejapa v mexickej provincii Chiapas rozhodlo, že už nebudú predávať svoju kvalitnú kávu miestnym „kojotom“ (odberateľom), ktorí im neplatia ani zďaleka toľko, koľko je hodnota ich bôbov. Založili družstvo Kulaktik a začali predávať svoju kávu na fair-trade trhu. Uvedomovali si, že musí existovať lepší spôsob života, než ten doterajší, kedy boli muži svojou zúfalou situáciou nútení odchádzať pracovať na plantáže cukrovej trstiny na pobrežie alebo dokonca podnikáť nebezpečnú cestu cez hranice do USA a hľadať tam prácu.

Ako príslušníci opovrhovaného etnika majských indiánov, ktorí sú v Mexiku na najnižšom mieste spoločenského rebríčku, nemohli prakticky počítať so žiadnou podporou od vlády. Farmári sa preto nakoniec odhodlali založiť vlastnú organizáciu pestovateľov kávovníkov - družstvo Kulaktik. Situácia v oblasti je zložitá, väčšinu 20. storočia tu vládlo napätie. Preto je bezpečnosť jednou z prvých vecí, ktorú Juan López, súčasný predseda združenia, zdôrazňuje, keď hovorí o zlepšeniach, ktoré im združenie prinieslo. „Spojili sme sa do jednej organizácie, ktorú musíme udržiavať a riadiť, aby sme boli schopní predávať našu kávu v rámci fair-trade. To nám pomáha odpuť sa od niektorých miestnych problémov a zdĺhavých konfliktov.“

Fakt, že prakticky akýkoľvek typ organizácie vzbudzuje medzi miestnymi ľuďmi nevoľu a podozrenie, ich len povzbudil k väčšej aktivite. Okrem lepšej ceny za kávu im partnerstvo s fair-trade organizáciami umožnilo nezávislý prístup na medzinárodný trh a možnosť využiť poradenské služby v oblasti marketingu a prechodu na ekologickú produkciu.

Päť rokov po založení Kulaktiku sa k organizácii pridružili pestovatelia zo susednej oblasti Cancuc. Združenie má dnes 150 členov, ktorí obvykle obhospodarujú zhruba 1,5 hektáru s priemerne 1 200 kríkmi. Pre rok 2002 naplánovali zozbierať 175 ton kávy, z ktorých tretina už má alebo bude mať ekologickú certifikáciu. Všetka káva sa bude predávať cez štruktúry fair-trade. Vzhľadom k tomu, že ekologická produkcia sa dobre osvedčila a farmári za ňu dostali vyššiu cenu, pripravujú na transformáciu aj všetky zvyšné pozemky. Podobne ako pre milióny ďalších pestovateľov kávy po celom svete bol pre Kulaktik jedným z kľúčových momentov prístup k úveru. „Spojili sme sa so šiestimi ďalšími domorodými združeniami pestovateľov kávy, ktorí predávajú na fair-trade trhu,“ vysvetľuje Juan López. „Žiaden pestovateľ v regióne nemôže čakať, kým skončí zber a odberatelia mu zaplatia za jeho produkciu. Keby sme však o úver žiadali ako malá skupina, určite by sme ho nezískali. Nečudujem sa, že je veľký záujem pripojiť sa k nášmu združeniu. S fair-trade môžeme zaistiť prinajmenšom základné potreby našich rodín. Ostatní sa zdajú byť smutní a utrápení. Snažia sa nájsť iné cesty ako prežiť.“

Peniaze, ktoré Kulaktik získal naviac, umožnili investície do zlepšenia technológie zberu a prípravy pre export, čo sa prejavuje tak vo vysokej kvalite kávy, ako aj v cene. Farmári postavili zásobníky pre triedenie a fermentovanie kávy. Minulý rok kúpili nákladné auto, ktoré im uľahčuje zber a dopravu bôbov. K desiatemu výročiu založenia družstva pripravujú slávnosť, pri ktorej by chceli otvoriť rozšírené skladovacie priestory.

Podľa informácií z www.fairtrade.org.uk spracoval Jaroslav Turriz

„a potom sa to začína všetko rýchlo vyvíjať a my sme tam s kamerou - šialenstvo, silné momenty“

AK KRAAK je nemecký kolektív nezávislých dokumentaristov. Počas svojej práce zavítali pred dvomi rokmi aj do Bratislavy, kde zbierali materiál pre dokument o pohraničnej politike EÚ. Keď sme sa neskôr stretli v Berlíne a zúčastnili na premietaní ich dokumentu o argentínskej fabrike Zanon, prisľúbili, že urobia všetko, čo sa dá, aby sa tento dokument mohol distribuovať aj u nás. Nedalo mi teda nepoložiť niekoľko otázok Suzanne, jednej z členiek tohto netradičného kolektívu. Rozhovor vznikol v januári 2005, pýtal sa Michal Tulík.

➡ **Kedy a za akých okolností vznikla myšlienka založiť AK Kraak?**

Začali sme obsadzovať budovy a dvaja z nás sa už poznali zo štrajku na univerzite. Počas štrajku sme sa podieľali na študentskom videomagazíne. Robili sme pre nich videoklip, ale povedali, že ho nepremietnu, lebo je hrozný. Takže, o pol roka neskôr sme si vo squate (pozn. red. – squat je pomenovanie pre neobývaný priestor obsadený za účelom bývania a zvyčajne aj sociálno-kultúrnej činnosti) povedali, že si urobíme niečo vlastné, a to squaterský videomagazín. Od hnutia pre hnutie. Brali sme to ako zábavu. Malo to byť niečo ako squaterské správy, ale v skutočnosti to bol mix rôznych spôsobov ako podať jeden príbeh, ironická hra so zámerom podať správy a zobrazenia „malého sveta squaterskej subkultúry.“ Zvyšok magazínu tvorila reflexia a kritika politických diskusií a gýčové videoklipy, ktorými sme chceli motivovať ľudí, aby pridali ruku k dielu. Premietali sme diskusie a akcie, ktoré sa v tej dobe konali medzi nami v hnutí, ako aj tie, ktoré nám chýbali...

➡ **Čo znamená tá skratka?**

Skratka znamená „Aktuelle Kamera“, čo bol spravodajský magazín v NDR, ktorý bol veľmi ideologický a husto protikapitalistický. Pre nás to bol fór, lebo neustále predstierali, že sú neutrálni, ale bolo očividné, že k neutralite majú dosť ďaleko. Mimochodom, neveríme v neutrálnu žurnalistiku. To, čo hovoríš, závisí od tvojho pohľadu na vec, tvojho postavenia a zázemia. Takže ten názov sme použili, aby sme sa predstavili ako spravodajský magazín squaterov. Na začiatku sme ani nepomysleli na to, že by nám to mohlo vydržať tak dlho. Ale ľuďom sa to páčilo a nám tiež. Kraak je odvodené od „kraaken“, čo v holandčine znamená „obsadiť/osquatovať dom“. „Krake“ znamená v nemčine chobotnica a preto sme si ju dali aj do nášho symbolu.

➡ **Ste spokojní s naplnením myšlienky, ktorá stála pri zrode AK Kraak?**

Na začiatku sme boli. Boli sme v úžase, lebo squaterom sa to fakt páčilo. Keď sme začali natáčať na demonštráciách, ľudia, ktorí nás nepoznali, na nás kričali „kretén kameramanský!“ . To sa ale rýchlo zmenilo, lebo všetci chodili na naše premietania. Bola tam atmosféra akoby išlo o domáce video a ľudí to podnecovalo k premýšľaniu, lebo na jednej strane nenávideli médiá a na strane druhej v nich chceli byť. To všetko sa dialo roky predtým, ako vznikla Indymedia. Každopádne, noví ľudia zo squaterského hnutia sa pridali k AK Kraak a to bolo super.

➡ **Ako si vyberáte „príbeh“, o ktorom urobíte dokument?**

Spočiatku to vždy vychádzalo z pocitov. Ľudia si vyberali, čo mali radi, niečo, čo ich nadchlo. To bolo dobré, lebo takto sme boli všetci zapálení pre vec. Na druhej strane, niektoré veci chýbali. Nechceli sme dokumentovať iba ľahké, vzrušujúce, módné témy, ale vziať si pod lupu aj veci nie tak viditeľné, viac komplikované či kritické. Zároveň ale nebolo ľahké ubrániť sa pocitu, že chceš „nakrmiť obecenstvo“. Je to sila sedieť medzi 200 ľuďmi, ktorí čakajú na začiatok filmu a vidieť ich ako sa smejú a bavia sa – je ľahké uspokojiť sa s tým. Myslím si, že istým spôsobom sme boli veľmi pohodlní a málo sme riskovali. Aj kvôli tomu si myslím, že AK Kraak dnes už nie je tak dôležitý, pretože, ak mám hovoriť o videomagazíne, bez squaterského hnutia už nijako nenapreduje...

Okrem toho ale robíme iné projekty, rôzne dokumenty, ktoré sú viac alebo menej dobré. Ale samotný začiatok bol o magazíne. Bolo to niečo skutočne mimoriadne – tá sila sa ale časom vytratila. Ono, pravda je aj to, že padlo aj samotné hnutie. A na ňom sme boli veľmi závislí a stále sa cítime byť jeho súčasťou. Minimálne ako jednotlivci, lebo ľudia v AK Kraak – vrátane mňa – začali robiť vlastné menšie projekty, napríklad vo dvoch. Myšlienka kolektívu sa veľmi neujala. OK, stále sme kolektív, ale s množstvom slabých miest.

➡ **Je pre mňa vždy fascinujúce vidieť dobrý dokument a premýšľať o tom, ako to tí ľudia všetko dokázali. Môžeš povedať, čo všetko vyžaduje natáčanie dokumentu a ako dlho trvá výroba?**

Pekelne dlho!!! A vždy niekde uprostred a najmä na konci začínam byť zúfalá, lebo mám pocit, že projekt je ako obluda, ktorá požiera môj čas a pritom je to aj tak zlé a bude to chcieť hromadu ďalšieho času, kým to bude dobré... Proste zúfalstvo!!!

➡ **Ako sa na svoje projekty pripravujete? Aký je proces? Máte nejaké filmové vzdelanie?**

To je ďalšie slabé miesto... Pripravujeme sa veľmi málo a vždy je to vidieť na výsledku. Zvyčajne vhpuneme do situácie, myšlienky, akcie a potom sa to začína všetko rýchlo vyvíjať a my sme tam s kamerou – šialenstvo, silné momenty. A potom si človek uvedomí, že má tony materiálu na spracovanie a tu sa začína vytvárať nejaká koncepcia. Túto chybu robíme hlavne preto, lebo nemáme filmové vzdelanie a zvyčajne sme veľmi emocionálne zainteresovaní. Lepšie by bolo urobiť si koncepciu na začiatku. Už to robím 15 rokov (!) a mám stále rovnaký problém, hoci si to dobre uvedomujem. Niekedy mám pocit, že sa nikdy nepoučím.

➡ **Môžeš v krátkosti predstaviť dokumenty, ktoré ste zatiaľ vyrobili? Aké máte plány do budúcnosti?**

Uuuuh, toho je kopec! Prosím ťa, mrkni sa na náš web <http://akkraak.squat.net>. Stála som pri zrode AK Kraak. Potom som sa začala zaoberať „hnutím proti globalizácii.“ A odtiaľ som prešla k Latinskej Amerike, ktorej sa venujem už 3 roky. Práve teraz sme dokončili video o policajnom násilí v slumoch v Rio de Janeiro, ktoré sme robili s miestnymi videokupinami. O týždeň odlietam do Ria, kde budeme mať turné s týmto videom po slumoch a na Svetovom sociálnom fóre spoločne s matkami obetí zabitých políciou. Preto mám teraz toľko práce a ťažkostí s odpovedaním na tvoje otázky...

Pre vás by mohlo byť zaujímavé video o hraniciach, ktoré je vlastne akousi túrou troch členov AK Kraak po krajinách na hranici EÚ. Viac informácií je na webe. Je to o skúsenostiach z rôznych hraníc, sú tam výpovede aktivistov zo Srbska, Bulharska... rozprávanie, Cigáni a kopec iných vecí. Hovoríme tam o migrácii do a von z Európy. Inak, keď dokončíme video o Brazílii o policajnom násilí, bolo by super, keby ste ho otitulkovali a šírili u vás!

➡ **Keď sme robili titulky k videu o továrni Zanon, mali sme problém s prekladom slova „nationalisation“. Čo je tým myslené – klasické znárodnenie v zmysle zoštatnenia alebo kolektivizácia v anarchistickom zmysle zospoločenštenia?**

Je pravda, že tento pojem je trochu mätúci. Oni tým myslia to, že fabriku by mal vlastniť štát, ale popri tom by malo fungovať isté zospoločenštenie. Teda, že pracujúci by sa naďalej organizovali ako doteraz. Dnešná

situácia je taká, že štát dáva všetkým obsadeným továrňam ponuku, že 2 roky môžu fungovať ako družstvo. Potom majú možnosť odkúpiť továreň, no musia splatiť všetky staré dlhy, ktoré zanechal pôvodný vlastník. Väčšina tovární to ale nedokáže. Problém je aj v tom, že vo väčšine z nich sú fakt staré a rozpadávajúce sa stroje. V Zanone tento problém nie je až tak vypuklý, lebo má relatívne dobré technológie. Sú tam veľmi moderné stroje, ktoré inde nie sú. Zanon je jedna z mála tovární, ktorá bola vždy proti družstevnému modelu. Mnohé iné továrne ho prijímali, nie preto, že by sa im pozdával, ale preto, že tým získavajú 2 roky. Vieš, kto vie, čo bude o 2 roky...

➡ **Predpokladám, že veľa peňazí sa vám nevracia. Ako máte zorganizovanú výrobu, distribúciu a predaj?**

Uhhhh a je tu ďalšie slabé miesto! Sme úplne na mizine! Posledné stretnutia pre nás boli hotovou pohromou. Ono to vlastne fungovalo vždy nejak takto, ale teraz do dosiahlo fakt kritický bod. Zmeňme tému. Príčiny dnešného stavu sú na dlhú debatu. Možno inokedy. Ide o už spomínanú otázku kolektívu: kto sa cíti byť zodpovedný za nudné veci ako distribúcia, vybavovačky a tak...

➡ **Cítite sa byť súčasťou anarchistického hnutia? Ak áno, ako vnímate svoje miesto v ňom?**

Keď si mi vysvetľoval pointu, zameranie a zmysel vydávania Podaj ďalej, myslím, že AK Kraak je o tom istom. Každý z AK Kraak sa na to pozerá dosť inak, naša skupina je v skutočnosti veľmi rôznorodá. Takže budem hovoriť len za seba. Mám anarchistické korene, ale myslím si, že čo je dôležité je ísť za svoje hranice, za svoje zvyky, za svoju realitu. Práve preto sa pre mňa cestovanie po Latinskej Amerike stalo tak dôležité, pretože zrazu som bola konfrontovaná s o dosť inou realitou ako je tá naša – a tiež tá, ktorá je v rôznych subkultúrnych „getách“. Vrátila som sa a bola som fakt šokovaná z bohatstva a našich pseudoradikálnych blábolov, ktoré v konečnom dôsledku nemajú veľa spoločného s nejakou víziou či vôľou bojovať za niečo. Došlo mi, že ľudia tu sú úplní ignoranti, pokiaľ ide o čokoľvek, čo nepasuje do ich debilného subkultúrneho módného vzoru. Kvôli tomu som začala oveľa viac cítiť potrebu konať osobne, čo pre mňa znamená pokračovať s natáčaním, ale spoločne s inými ľuďmi alebo projektmi.

Vďaka za rozhovor.
info: <http://akkraak.squat.net>

RECENZIE

Pád Tretej ríše

Asi netreba predstavovať tento nemecký koprodukčný film s relatívne kvalitným hereckým obsadením. Úvodom treba povedať, že scenár sa drží historickej reality a málo vecí vo filme je vymyslených. Niektoré rozhovory sú dokonca doslovné. Celý dej zachytáva vlastne posledné tri týždne Hitlerovho života. Hlavnou „rozprávačkou“, resp. osobou, ktorej príbeh je vo filme nosný, je Hitlerova sekretárka, ktorá vojnu prežila a dožila sa relatívne vysokého veku.

Pre milovníkov akčných vojnových filmov to musí byť isté sklamanie, pretože väčšina filmu sa odohráva v bunkri pod ríšskym kancelárstvom. Z historického hľadiska je filmu málo čo vyčítať. Výhrady však mám k určitým metódam spracovania. Nejde mi o vykreslenie samotného Hitlera. To vítam, Hitler nebol diabol ani monštrum, bol to nefajčiaci, abstinentský vegetarián, ktorý mal rád psov a aj (nech to vyzerá akokoľvek neuveriteľne) ľudí, samozrejme určitých ľudí. Všetko to desivé zlo nacizmu nebolo prácou

diabla, ale obyčajného človeka s afektami a súkromím. Výchytky mám voči duchu, ktorý je jasne prítomný počas celého filmu, a ktorý mi jasne našepkával – ľutuj ich, ľutuj ich, ľutuj ho!!! Rusi sú tu vykreslení ako krvilačné šelmy, ktorých jedinou úlohou je znásilniť čo najviac nevinných nemeckých žien, ale zmagorené deti z Hitlerjugend sú tu 20 minút ospravedľňované, pretože boli zblbnuté, vytreté a zmanipulované. Ruskí vojaci neboli zmanipulovaní? Sugestívne zábery na zničený Berlín? A ja sa pýtam: Moskva, Petrohrad, Varšava, Kyjev, Belehrad, Budapešť neboli zničené? Nemci sa tu vykresľujú ako obeť Hitlera, ale ten je v súběžnej dejovej linke vykresľovaný ako normálny človek. Síce pod tlakom a v strese, ale normálny.

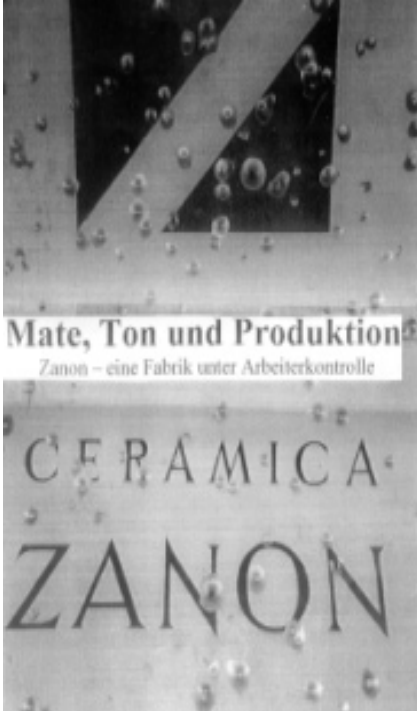
Herecký výkon hlavnej postavy je obdivuhodný, ale celý film sa mne, ako antifašistovi, zdá plytký a neobjektívny. Nie explicitne – málo dialógom či záberom sa dá vyčítať zaujatosť - ale vyznieva mi tak celkový implicitný kontext.

Slavo

Továreň v rukách pracujúcich

Maté, hlina a výroba

(AK Kraak, 2003, 53 min., CD-R/DVD)

Dokument z produkcie AK Kraak zachytáva históriu boja továrne Zanon. Po krachu argentínskej ekonomiky v roku 2001 sa naplno začínajú prejavovať rôzne sociálne hnutia a experimenty. Zamestnanci továrne Zanon odmietajú opustiť fabriku a ísť na podporu a rozhodnú sa, že továreň začnú spravovať sami. Dokument zachytáva každodenný život v továrni, úvahy zamestnancov o tom, čo dokázali a čo všetko tomu predchádzalo, ako to zasiahlo do ich osobných životov a zmenilo pohľad na svet... Ide o príbeh samosprávy pracujúcich na princípoch priamej demokracie zdola, bez šéfov a odborových byrokratov, ktorý je príbehom boja z 21. storočia. Príbehom, ktorý je v dnešnom svete jedinečný. A hoci sa miestami objavujú myšlienky o dôležitosti politickej strany v tejto špecifickej situácii, po vzhliadnutí dokumentu v človeku zostane skôr otázka „A načo vlastne?!“.

Slovenské titulky a vydanie na CD-R a DVD pripravilo Nakladateľstvo Bod Zlomu ako svoju 6. publikáciu a je dostupný (spoločne s veľkým množstvom sociálne orientovaných kníh, časopisov, brožúr, CD a CD-R...) na adrese Červeno-Čiernej Distribúcie: ČČD, PO Box 16, 840 08 Bratislava 48; email: ccdistribucia@yahoo.com (mt)

Kapustné placky

500 g kyslej kapusty (polovica sáčku), 2 vajcia, 1 cibula, 3 strúčiky cesnaku, 5 polievkových lyžíc hladkej múky, 2 polievkové lyžice strúhanky, mleté čierne korenie, sladká paprika, majoránka, soľ, vegeta

Kyslí kapustu môžeme premyť, pridáme múku, strúhanku a vajcia. Cesnak pretlačíme a cibuľu nastrúhame alebo pokrájame na malé kocky. Podľa chuti pridáme soľ, korenie, papriku, majoránku a vegetu. Všetko spolu dobre premiešame a vytvoríme cesto. Na rozpálenom oleji vyprážame na malé alebo veľké placky.

Ak ti chutili alebo máš iný vegerecept, s ktorým sa chceš podeliť, pošli ho na adresu redakcie. Jednoducho PODAĽ DALEJ!

$$(mf)$$

Vtipy

Na podnikovej schôdzi sa hovorí o plnení plánu. Riaditeľ sa obráti na svojich zamestnancov s otázkou: „Poviete mi, čo budeme mať, keď budeme všetci pracovať na 125 percent?“ Z davu sa ozve: „Hovno a štvrt!“

Maťko: Podme sa hrať na dementov.

Kubko: Tak dobre, ale ako sa hrá na dementov?

Maťko: Vezmeme si montérky a pôjdeme v sobotu
a v nedeľu do roboty.

podaj d'alej

spoločne vydávajú Priama akcia a ČSAF.

Názory redakcie sa nemusia nutne stotožňovať s názormi vyplývajúcimi z príspevkov.

Kopírovanie a iné šírenie je vítané.

www.priamaakcia.sk, pa-map@safe-mail.net, **www.csaf.cz** bratislava@csaf.cz
 Postrehy, komentáre a články posielajte na adresu **redakcia@safe-mail.net**
 alebo na poštovú adresu Podaj ďalej, PO BOX 16, 840 08 Bratislava 48

Tak prisahám!

Chcel by som reagovať na článok z 1. čísla Podaj ďalej, v ktorom sa spomínala Armáda Slovenskej republiky. Myslím si, že zosmiešňovanie takeého štátneho subjektu, akým je armáda, je nemiestne, nevhodné a malo by byť nanajvýš trestné.

Ja osobne som z tých mála šťastných mladých ľudí, ktorí boli na vojne „len“ 12 mesiacov. Základná vojenská služba mi, okrem toho, že mi vzala rok zo života, dala veľa. Nebyť vojny, zrejme by som sa v živote stratil. Práve na vojne som sa naučil správne kosiť, hrabať lístie, vytrhávať trávu z rygolov a ako správne klamať, balamutiť, podvádzat a obľbovať. Nie nadarmo sa hovorí: „Čo sa na vojne naučíš, za to ťa v civile zavri.“

Ako laik som potajne študoval správanie a myslenie niektorých vojakov z povolaní, najmä tých s vyšším počtom zlatých hviezdíček. Priznám sa, že i teraz, štyri roky po vojne, nechápem z určitých vecí. Načo je v izbe kôš, keď musí byť stále prázdny, načo je v izbe vešiak, keď na ňom nesmie nič visieť, načo sa musia robiť dôkladné ranné rajóny, keď sa robili večer. Ale na moju veľkú radosť mi všetko rýchlo vysvetlili už vyššie spomínaní páni. „Kôš je na to, aby bol prázdny; vešiak, na to aby na ňom nič neviselo; vojak nemá čo myslieť, hlavu má len na to, aby mal na čom nosiť čiapku; vojak, keď nebeží tak leží a keď leží tak spí; a keď im je zima, najlepši radiátor je lopata, nech robia – zohrejú sa. Boli sme všetci spokojní, keď sme asi po 10 km pochode v mrazivom počasí došli na strelnicu, kde sa mi za celých 12 mesiacov podarilo zo samopalu vystreliť 24 slepých a 9 ostrých nábojov (z toho 24 slepých a 6 ostrých v prvý mesiac v prijímači, zvyšok – 3 ostré – za zvyšných 11 mesiacov). Konečne som mohol ja, moja rodina i moji kamaráti pokojne spať, pretože som sa osobne presvedčil o bojaschopnosti ASR: staré samopaly „Kalašnikov v. 58“ (niektoré s ohnutými hlavňami), z vyše 50 vrtuľníkov, bolo letuschopných asi 7 (z dôrazňujem letuschopných, neviem či aj bojaschopných), to isté sa odohrávalo i v autoparku, kde bolo áut po milý pipík a z toho 11 sa pohybovalo. Pokračovať by sa dalo ďalej, no nechcem vyzrádzať vojenské tajomstvo – mohol by som byť postihovaný. Odmenou nám boli opušťáky, ktorých som mal asi 5 a SVOPky cez plot – tých bolo oveľa viac. Strava bola dobrá, ale nenajedla by sa z toho ani susedova mačka. Okrem iných, som si do života vzal jednu pozitívnu vec. Brat život s nadhľadom a robí si srandu zo všetkého. Profesionalizáciou armády príde veľa mladých chlapcov o veselé vojenské zážitky...

A teraz vážne. Keby sa financie určené pre armádu rozdelili medzi zdravotníctvo, školstvo a kultúru, tak máme najzdravšie študujúcich umelcov. Považujem za naivné si myslieť, že naši vojaci nás po vpáde nejakej „zlej“ sily ochránia. Kým by sa naša armáda spamätala, už by sme dávno boli pripojení k USA... Či vlastne... už sme...

Tak láskavo nenadávejte na armádu, jednoducho - Na armádu srať, TAK PRISAHÁM!

František Witter

Doplňka, doplňka, ...

Aj keby sa potvrdili zvesti o tom, že (*.tajnička..*), nebol by to zďaleka jediný dôvod prečo ho odsudzovať - podobné, väčšie alebo menšie obete za sebou necháva väčšina, či možno aj všetci (presné štatistiky z pochopiteľných dôvodov neexistujú) jeho kolegovia a kolegyne.

Áno, ak naozaj (*.tajnička..*), je to zlé. Horšie sú ale veci, ktoré robieva on i jemu podobní pravidelne a neskrýte. Chybou je, že sa o týchto záležitostiach dozvedáme, či už z každodenného života alebo médií, tak často a samozrejme, že nám už častokrát prídu ako normálne či nevyhnutné.

Nie je to však tak. Preto vždy keď budete vidieť alebo počuť o tom, ako (*..tajnička..*) či robí inú zo svojich nekalých činností, minimálne o tom premýšľajte až do dôsledkov ... a nemlčte o tom. Povedzte o tom svojim známym, pretože len tak sa s tým bude dať niečo robiť.

7 - ŠACH ČÉČE

6 - DEVAST, MRAVNÝ, TRESTY

5 - ORGIE

4 - BOSÉ, DETI, EBEN, EŠTE, HOLD, IČOV, IGLU, NEMO, ROPA, VRED, ZVER, ŽALM

3 - ARO, ASI, RVI

								K	

Príama akcia (PA-MAP) je združením ľudí, ktorí sa spojili za účelom lepšej obrany pred zneužívaním zo strany zamestnávateľov a politikov. Príama akcia sa sústreďuje na sociálnu, kultúrnu, vzdelávaciu, vydavateľskú a ekologickú činnosť, podporuje štrajkujúce a protestujúce skupiny a jednotlivcov, organizuje prednášky a diskusie atď. **PRÍAMA AKCIA** je slovenskou sekciou MAP - Medzinárodnej asociácie pracujúcich (www.iwa-ait.org), ktorú tvorí členskou základňou riadené odborové zväzy a iniciatívy zo 17 krajín sveta. PA pôsobí v regióne Východné Slovensko a Bratislava. Web: www.priamaakcia.sk.

Československá Anarchistická Federácia – Slovensko (ČSAF Slovensko) je regionálnou skupinou ČSAF, združujúcou autonómne skupiny pôsobiace v rôznych častiach ČR a SR. Tieto vyvíjajú široké spektrum aktivít propagujúcich slobodnú alternatívu k súčasnému spoločensko-politickému zriadeniu, od prevádzkovania internetových stránok www.csaf.cz, cez rôznu publikačnú činnosť, až po organizovanie rôznych verejných akcií. ČSAF je členskou skupinou IAF (Internacionály anarchistických federácií). Kontakt: ČSAF, PO Box 16, 840 08 Bratislava 48 alebo slovensko@csaf.cz